

מגיל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ד גליון תרנ"א

כי תשא

כ' אדר תש"ע

כי תשא את ראש בני ישראל

אחוזו שרעפים משוטט בעולמות העליונים ישב לו הרה"ק ר' יצחק מנעשכז זי"ע בחדרו שבעליית הגג והיה מתבודד שם בינו לבין קונו, שם למד סתרי תורה בקדושה ובטהרה, כשהוא מצוה למשמשו באזהרה חמורה שלא יפריעו ולא יכנסו לחדרו, רק פעם ביום פתח בעצמו את הדלת ואז היו הכל נכנסים לחדרו בחדרת קודש לקבל ברכתו ולהושע בעצתו.

בין האנשים היו שני סוחרים בקר שלא עשו צעד בלא ברכתו ולפני כל קניה או מכירה שאלו בעצתו, ואכן הצליחו בכל מעשיהם, פעם פרצה מגיפה בעדרי הבקר, פרות ושוורים חסונים מתו כזבובים, עדרים שלמים נימחו מעל פני האדמה, חרדו שני הסוחרים לגורל עדריהם, ומיהרו אל הצדיק שיעתיר עבורם שלא יהיה בהם נגף.

כאשר הגיעו לבית הצדיק ורצו ליכנס בבהלה אל תוך הקודש פנימה, עצר המשמש בעדם באמרו שהרה"ק אסר עליו להכניס אנשים אליו, יהיה מי שיהיה, ואיככה יוכל להמרות פיו, על כן הוא מייעץ להם להמתין עד אשר יפתח הרה"ק בעצמו את הדלת, ואז בוא יבואו ברינה.

האנשים התחננו על נפשם ואמרו: כל רכושנו עלול לרדת לטמיון, בכל רגע ורגע מתים שוורים לעשרות, בעדרינו מושקע הונם של אלמנות ויתומים שהם שותפים בעסקינו וישאו אתנו בהפסדינו, פג לב המשמש ופינה את הדרך, עלו הסוחרים בסולם, נקשו בדלת ופתחוה, ונכנסו לחדרו של הצדיק.

באותו זמן ישב הרה"ק בחדרו עמוף בטלית ומוכתר בתפילין ועסק בסתרי תורה, כששמע שהדלת נפתחה נשא ראשו וראה את הבאים ועיניו קמו, פיו נפער בתדהמה, וחיוורון כיסה את פניו, כעבור רגע ארוך התעשת, שמע את זעקתם, וברכם כמבוקשם.

לאחר שהלכו לדרכם קרא הרה"ק את המשמש ואמר לו: תדע לך שכשאני לומד מצויו אני בעולם שכולו אור וזוהר רוחניות והתעלות, ועלי להכין את עצמי ולרדת עשר מעלות אהורנית כדי לקבל קהל הפונים המצויים בעולם של חולין וגשמיות, כשהם פתחו את הדלת ונכנסו מבלי הודעה והכנה מוקדמת כמעט והתעלפתי לפתע ראיתי שוורים לבושים כבני אדם, והרהרתי בבעתה: מאימתי יודעים פרות לעלות בסולם...

והנמשל מובן, דכתב באוההה"ק עה"פ "כי תשא את ראש בני ישראל", שהאדם הולך בקומה זקופה כשראשו למעלה, שואף לרוחניות ולהתעלות, ואילו הבהמה הולכת כפופה וראשה למטה, שואפת לגשמיות, כאשר האדם חוטא יתכן שעל אף שבפועל הולך הוא על שתי רגליו, מ"מ במהותו הרוחנית הושפל לארץ ונמשל כבהמות נדמו, לפיכך נצטוו משה רבינו לשאת את ראש בני ישראל, לזקוף את קומתם הרוחנית ולרוםם קרן ישראל.

תוכן הענינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- קול תפילה ..... עמוד ה'
- שבת בשבתו ..... עמוד ז'
- דבש תמרים ..... עמוד ט'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד י"א
- פרפראות להכמה ..... עמוד י"ג
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד כ'
- דבר בעתו ..... עמוד כ"ד
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ז
- דברות קודש ..... עמוד כ"ז

די היסטאריע

אברך יי ויחסידי סאטמאר
קופת דבי מאיר בעל התם

עמוד ל"ה

להכנסת מודעות, ברכת מול טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להר"ר **אלטער אשר אנטשיל**

אילאוויטש הי"ו

011-972-527648437

לצדקת
**רבי מאיר
בעל הנס**

**כולל
עצי חיים**
בארה"ק

ואלו ישמחו על הפרכה

חובה נעשה עלינו להביע רגשי הכרת הטוב למענ"כ העסקים החשובים אנשי חיל המקיבים בשמורם שיעסיקם בלי לאות לטובת כוללנו

"כולל עצי חיים לצדקת רבי מאיר בעל הנס"

בכל עת ובכל זמן, ובפרט שעתו הרבה להגלות המעמד "החוקת היסודות" בעיר וויליאמסבורג, וב"ה שהתגלתה היה למעלה מן המשועשע, כן יעזור ה' להלאה

בראש ראשונה ה"גבאי צדקה" שנתמנו ע"י אחי כ"ק מרן שליט"א כל אחד בשמו הטוב יבדוק ה"ה

הר"ר **יצחק אייזיק וויזל שליט"א**, מוה"ר **משה שווארץ** ה"ר, מוה"ר **עקיבא הירש** ה"ר,

מוה"ר **משה הכהן גלאנצברג** ה"ר, הר"ר **מיכל גרינפעלד שליט"א**,

מוה"ר **משה גדלי' פאלאטשעק** ה"ר, מוה"ר **אפרים שטערן** ה"ר, מוה"ר **שמחה זימל רעטעק** ה"ר,

מוה"ר **משה דוד טעלער** ה"ר, מוה"ר **שלום שכנא לעוו** ה"ר

וגם לטובת האברכים החשובים האב"ך החשוב

מו"ה **יואל קויסמאן** שמש בקה' ליתנו הק'

החשוב מוה"ר **יואל קויסמאן** שליט"א

מו"ה **מרדכי יונה ווידער** שליט"א

שמש בקה' ליתנו הק' ויתנו יום טוב

ואתן איתן ויבט באו לנכד טובה לרא' קודם עסקן לכל רוב שקישהו ה"ה האב"ך החשוב

מו"ה **יואל** מוה"ר **לאנדא** ה"ר

וגם לטובת האברכים החשובים שעתו להגלות הידוער יום ולילה לא ישכחו

האב"ך החשוב ר' **ישכר בער דומ"ש עמשטיין** ה"ר

האב"ך החשוב ר' **ישראל שמשון גאלדענבערג** ה"ר

האב"ך החשוב מו"ה **אהרן אפרים ישעיהו הכהן סאנדער** ה"ר

"גבאי קודש לקבץ המושקעס מאנשי שלומינו"

חובה נעשה עלינו להביע רגשי הכרת הטוב למענ"כ עסקי הכולל בקריית יואל שנסונו נפשם לטובת כוללנו בכלל, ובפרט להגלות הידוער ראשונה "החוקת היסודות" ה"ה

הרה"ח מוה"ר **זלמן לייב סופר שליט"א**, ואנחנו בדומה לו האב"ך החשוב מו"ה **חיים צבי סופר** ה"ר, האב"ך החשוב **יואל אליעזר בלושטיין** ה"ר,

האב"ך החשוב **נפתלי הירצקא שווארץ** ה"ר, האב"ך החשוב **שמואל קרויס** ה"ר, האב"ך החשוב **אפרים אליעזר שטערן** ה"ר

חובה נעשה עלינו להביע רגשי הכרת הטוב למענ"כ עסקי הכולל בקריית יואל שנסונו נפשם לטובת כוללנו בכלל, ובפרט להגלות הידוער ראשונה "החוקת היסודות" ה"ה

שנמסרו בעצמם יום המורים ע"י הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א

הרה"ח מו"ה **משה שווארץ שליט"א** • ה"ה הרה"ח מו"ה **מיכל גרינפעלד שליט"א**

ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלימה מעם ה'

הש"ת יהיה בעזרתם שיגדלום בעבודת הקדוש, ומלאה ה' כל משאלות לבבם לטובת. הש"ת יעזור שחזונו המדול של והתא האלו קראו רבי מאיר בעל תוס' ובצדקת זכות אבותיו ויבטונו הקדושים מייסדי הכולל ובזכות כ"ק מרן הגורק אבנ"ר וי"ע י"ג על כל הגשותתפיש להתברך בכל מילי זמנ"ש. שפע מרכה והצלחה בני דמי ומזוני רחיקא, בברכת ה' כשר ושמו, עדי נכזה לביאת משיח צדקתו בב"א

הק' **שלו' אליעזר טייטלבוים**

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפיו סופרים וספרים ע"ד מוסר והסידות נאמרים

למה ה' חררה אפק, אם חררה אפק בעמך, מה תעשה לשמך הגדול, למה ה', שהרי אלהותך היא רק על ישראל, ששמך נקרא על ישראל לבד. (דגל מחנה אפרים)

☆

וינחם ה' וכו' לעשות לעמו, נחמה זו שניחם השי"ת על הרעה, מחוזה לקח לעמו, לעשות לעמו, שאף הם ינחמו ויתחרטו על עונותיהם. (דברי ישראל)

☆

אנא חטא העם הזה, אם כי בעצם לא חטאו ישראל כלל, אלא הערב רב בלבד, אך זה שלא מיהו נחשב בעיניהם, כאלו חטאו חטאה גדולה, ובדברים הללו רומם מעלתם של ישראל. (זרע קודש)

☆

ועתה, אין ועתה אלא תשובה, ישראל יחזרו בתשובה מבלי לבדוק בתוצאות, בין אם תשא חמאתם, ואפילו אם לא תשא הם יעשו את שלחם וישוכו בתשובה.

(דברי ישראל)

☆

וביום פקדי ופקדתי, וביום כבד מחילת עון העגל, ניתן להמשיך מחילת עונות לדורות, ופקדתי לעתיד.

(דברי אמת)

☆

כאשר ידבר איש אל רעהו, רק אם כאשר ידבר איש אל רעהו פ"י רק אם שוררת אהדות בישראל, אזי ודבר ה' אל משה הקב"ה משרה שבינתו בקרבנו.

(בת עין)

☆

פסל לך, פסל הכר מקרבך, לך את הנגיעה העצמית.

(דברי שלמה)

☆

בחריש ובקציר תשבת, כשם שהחריש הוא דבנה לזריעה, כך הימים שלפני השבת מהווים דבנה ליום השבת.

(בעל שם טוב)

☆

ובכא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה, משה הסיר את המסוה הבושה מעל פניו, כבואו לבקש מהשי"ת צרכים של ישראל.

(תפארת שלמה)

הגשמיים הנובעים מחטא הנחש, נחשת מלשון נחש, בצורה שהם עצמם יחפכו להיות מקור השפע, כדוגמת הבזיר שהמים נובעים הימנו. (נועם אלימלך)

☆

בצלאל בן אורי בן חור, בעוד שאת אהליאב ידום הכתוב רק אחרי אביו, הוזכר בצלאל גם שמו של אבי אביו, להורות לנו שכל מה שזכה בצלאל, זכה בזכות מסירת נפשו של חור אבי אביו, שנתן נפשו על קידוש השי"ת. (מדבר קדש)

☆

מחשבת לעשות, ראה שתחשוב תמיד רק מחשבות טובות שהקב"ה מצרפן למעשה.

(דברי ישראל)

☆

אך את שבתותי, קדושת השבת יכולים להשיגה, רק על ידי הכנעה, אך הוא לשון מיעוט שעל ידה זוכים את שבתותי תשמרו.

(דברי שלום)

☆

את שבתתי תשמרו, מלשון המתנה כמו ואביו שמר את הדבר. (שפתי צדיקים)

☆

ברש"י כל אבין ורקין מיעוטיין, התנאי להשראת השכינה הוא ענות, להמעיט עצמו והוא כל אבין ורקין מיעוטיין. (מאור עינים)

☆

ושמרו בני ישראל, שמירה זו אינה אלא הצפיה לשבת, ושמרו מלשון ואביו שמר את הדבר, והיא הוא עשיית השבת לעשות את השבת, כי כפי שאדם מצפה ומתכוון לשבת, כך זוכה הוא להרגיש קדושת השבת. (מטה אהרן)

☆

לעשות את השבת, שמירת שבת כהלכתה, מיועדת לרש"י את האדם לעשות את השבת הבאה. (בארית המים)

☆

ויצר אותו בהרט, בחטא העגל נוצרה החרטה לדורות, בהרט, שהרי כל אותו חטא, לא היה אלא כדי להורות תשובה לרבים.

(צמח דוד)

☆

את ראש בני ישראל ונתנו איש כופר נפשו, מי שהוא הראוי להיות ראש בני"י, זה שמוכן למסור נפשו עבורם, והוא ונתנו איש כופר נפשו. (עירין קדישין)

☆

את ראש בני ישראל לפקודיהם, רק כאשר לפקודיהם כאשר יכירו בחסונם, תכלו לשאת את ראשם ולהעלותם.

(אמת ליעקב)

☆

כפר נפשו לה', שצריך למסור נפשו לה' יתברך.

(אמרי פנחס)

☆

זה יתנו כל העובר על הפקודים, התקון הראוי לעבירות כל העובר על הפקודים, הוא זה יתנו לימוד התורה תנו רבנו.

(אור לשמים)

☆

ברש"י הראה לו כמין מטבע של אש, אל תתמה על כוחה הגדול של המטבע הקטנה, שרדי מטבע של אש, אף על אותה המטבע נתקל האדם בסירובו של היצ"ד, הנוער כאש להסכים לתתה כצדקה.

(תורת אבות)

☆

העשיר לא ירבה, זה שהוא עשיר בדעת הרי שממילא לא ירבה לא תעלה על דעתו שהוא גדול ורב, משום שהוא יודע ומכיר בשפלות עצמו ובגדולת הבורא ב"ה.

(ישמח ישראל)

☆

והדל לא ימעט, אף זה שהוא דל במצות לא יפול ברהו, כי לעולם יראה אדם עצמו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה ארת הבריע את כל העולם לכף זכות, ממהצית השקל אותו משקל של מחצית, שעליו לעשות תמיד, יגרום לו שרבו זכויותיו.

(תולדות יצחק)

☆

ועשית כויר, נסמך הבזיר לשקלים, כי רק ככה האחדות שמשמלים השקלים ניתן לו לאדם לשהר עצמו מהאלת ענותו, דבר הנרמז בכיור. (שם משמואל)

(שם משמואל)

☆

כויר נחשת, עלק להעלות את הדברים

עמערזשענסי קמחא דפסחא אפיעל

שלם בפעם אחת שכירות לשהה חדשים
לכל הכלי קודש במוסדותימ יטב לב בארה"ק

פסח-תש"ע

מדברי כ"ק רבינו שליט"א אצל סעודת שושן פורים הנעל"ט:

... איך וויל דא זאגן פארן עולם, איך
וויל נאכאמאל בעטן געלט!

איך וויל צוזאמשטעלן געלט פאר
אונזערע מוסדות אין ארץ ישראל!!!

Fine Design - 46269/633

איך האף מזועט מקבל זיין מיינע ווערטער,
האבן אן אחריות פאר די
ארץ ישראלדיגע מוסדות,
זען ארויסצוהעלפן מיט אלעם וואס מען קען.

(אסיפת עסקים למזבת מוסדות יטב לב ר' וידי תש"ע לפ"ק ב"פ)

לעשות רצון צדיק

שליסס אייך אן מיט לכה"פ \$180 צום עמערזשענסי קאמפיין

קול תפילה

אמרות קודש בענייני תפילה נאמרים,
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

הקב"ה שומע תפילת כל פה

אם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. פירש"י מספרך, מכל התורה כולה, שלא יאמרו עלי שלא הייתי כדאי לבקש עליהם רחמים עכ"ל, ולפי הפשטות הדבר פלא, אחר שהעידה התורה על מרע"ה שהוא עניו מכל אדם, אי"כ כמעט אי"א לצייר גדול העניויות והשפלות שהי' לו, ובדאי החזיק אי"ע שכל איש פשוט טוב ממנו, אי"כ איך נוכל לצייר שיחשוש ח"ו לכבודו שלא יאמרו עליו שלא הי' כדאי לבקש על ישראל, הלא בודאי איש פשוט לא יערב בנפשו להחזיק את עצמו שהוא כדאי להתפלל ושיקובל תפילתו, ובפרט על כל ישראל נוכחו שנסדר בהתפילה של ערב ר"ח ואפינו שאיני כדאי להתוודות על עצמי, וכ"ש על אחרים כו] אי"כ מה לו ממה שיאמרו.

אולם לפענ"ד הפירוש כך, כי אדרבה יען שהי' שפל ועניו מאוד לכן חשש פן ילמדו מזה האנשים הפשוטים, שלאנשים פשוטים אין כדאי להתפלל ובפרט על אחרים, אשר באמת אינו כן, וכמעט שאסור להעלות מחשבה זו על דעתו כי האמת הוא שהשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו המרובים שומע תפילת כל פה אפי מאיש היותר גרוע וכמו שהאריכו בזה בכמה ספרי קודש ומובא באריכות בס' מים רבים [הנלקט אמרי קודש מן הרבי ר' מיכלי וצוקל ז"ע] ברש פרשת לך יעושה, [ובמק"א הבאתי גם מהא דהכהן גדול ביה"כ כשהי' עומד בבית קדשי הקדשים, שפך שיח זה תפילה לפני אדון כל, ומתפלל שלא יעלה תפילת עוברי דרכים בעת שהעולם צריכים להגשם, וזאת מובן מעצמו בעת שיש ח"ו עצירת גשמים והעולם בצער, עומדים ומשתוקים על הגשם אם יבוא אז איזה אדם אשר לא טוב לו הגשם מחמת איזה סיבה או לגופו או לסחורה שלו, וירבה בנפשו להשליך צער של כל העולם, ויתפלל שלא ירד הגשם שלא יפסיד סחורה שלו, בודאי אין לך איש גרוע יותר מזה, שבשביל הפסד שלו, ירצה שכל העולם יצטערו ברעב, ועכ"ז הי' צריך הבה"ג במובחר הזמן שהוא יוה"כ, ובמובחר המקום שהוא הקדשי קדשים לשפוך שיח ולהתפלל שלא יעלה תפילת האיש הזה בענין הגשם יען שכל העולם צריכין לו, ואי"כ יש ראי' מפורשת שהשי"ת שומע תפילת כל פה, ושפיר פירש"י שמרע"ה חשש שלא יאמרו עליו [היינו כפי דעתו שכל אחד מישראל טוב ממנו] שלא הי' כדאי לבקש עליהם רחמים אי"כ הפשוטי עם לא ירהבו בנפשם להתפלל, ולכן חשש שפיר לזה, כיון דהאמת שהשי"ת שומע תפילת כל פה אפי התפילה מן איש פשוט וכנ"ל.

(צ"מ פינחס)

אמר רב אסי בית הכנסת שמחשבינו
בו חשבונות מליניו בו את המת, מליניו
סלקא דעתך לא סגיא דלאו הכי אלא
לסוף שילינו בו מת מצוה, ופרש"י לסוף
שימותו בעיר מתיים שאין להם קוברין.

מגילה דף כ"ח ע"ב

☆

כתיב ואהי להם למקדש מעט אלו
בתי כנסיות אין נוהגין בהם קלות ראש
כדאמרין בפרק ב' דמגילה אלהים נצב
בעדת אל, "והמדבר עושה כאלו הופך
אליו עורפו, ואמר מדוע באתי ואין איש
קראתי ואין עונה, נטיתי ידי ואין מקשיב,
למה יקצוף ה' על קולך ויקרא עליך מי
קקש זאת מידך רמוס חצרי;" אך
השתחוה לו ושב לפניו במרוא בכפיו
ראש בעונה כשבירת הלב התחנן לפניו
ותשורר לפניו בשמחה וכאו לפניו ברננה
אז יהיה קרוב אליך ונמצא לך.

ספר הרוקח

☆

ואשרי המלמד שלומד עם הנערים
בדרך הזה וכו', ולא כמו שיש הרבה
מלמדים שאינם מקפידים רק על קבלת
שכרם וכו', על כן הנערים בצאתם לביתם
תבקע הארץ לקולם אין להם בושה
ותרבות ודרך ארץ כעגלי מרכב ירקדון
ברחובות קריה וכו', וגם בכואם לבית
הכנסת אינם עונים אמן על כל ברכה, וגם
אינם לומדים עמהם כל מה שצריך בבית
הכנסת כגון אמן יהא שמיה רבא, והכל
כא מן המלמדים שלא הרגילום בנעריהם
ובודאי גדול עוונם מנשוא.

קיצור השליה ע"י קצנ

☆

לעילוי נשמת
האשה החשובה

מרת דבורה ב"ר שלמה יודא ע"ה

דאסקאל

נלב"ע ח' אדר תש"ע

ת.נ.צ.ב.ה.

עמערזשענסי קמחא דפסחא אפיעל

לשלם בפעם אחת שכירות לששה חדשים
לכל הכלי קודש במוסדותים יטב לב בארה"ק

פסח-תש"ע

מדברי כ"ק רבינו שליט"א אנ"ל שמדחת שושן פורים הנעל"מ:

איך זייל "יעדער" זאל געבן פאר מוסדות
יטב לב אין ארץ ישראל אויף פסח,
מזאל קענען שיקן פאר עניי ארצינו הק',
אז מען זאל קענען אויסצאלן דאס
געהאלט אויף יום טוב פסח
פאר אלע איינגעשטעלטע.

Fine Design - 415.569.023

אזא שווערער מצב איז שוין יארן נישט געווען,
סאיז מבית ומבחוץ.
מזמזח זיך אנשטרענגן
דאס מערסטע וואס מען קען.

(אסיפת עסקים למוצת מוסדות יטב לב ה' קרו תשס"ט לפ"ק בקרית זיאל)

לעשות רצון צדיק

שליסט איין אן מיט לכה"פ \$180 צום עמערזשענסי קאמפיין

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

עיקר הרמת קרן ישראל נעשה בשבת

כי תשא את ראש בני ישראל וגו', איתא בגמ' (בבא בתרא י ע"ב)
אמר משה לפני הקב"ה במה תרום קרן ישראל אמר לו בכי
תשא, תש"א עם הכולל בנימטריא שב"ת, את ראש פי' אותיות
שאחר רא"ש הם גם כן שב"ת, אלו ב' שבתות שאלמלי ישראל
משמרין מיד נגאלין כמאחז"ל (שבת ק"ה ע"ב) שבת, קודש הוא
עיקר הרמת קרן ישראל. (צמח צדיק)

מכפר על כל החטאים

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, במדרש אמר ר'
אבא אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע במה תרום את קרן ישראל
אמר הקב"ה בכי תשא, ונ"ל דהנה איתא בס' צמח ד' לצבי
לפרש מה שאמר קין לפני הקב"ה גדול עוני מנשוא, ואמר
השית"ב הלא אם תטיב שא"ת עפ"י דאמרינן כל השומר שבת
כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, ע"כ אמר לו
הקב"ה הלא אם אתה רוצה להיטיב שא"ת, ר"ת א"ת ש'בתותי
תשמורו, כי ש"ק מכפר על הכל ע"ש, וזה שאמר משה רבינו
ע"ה רבש"ע אם ישראל יחטאו לפניך במה תשא את קרנם, א"ל
בכי תש"א ור"ל הדבר תלוי בך אם תשא את רשם ותזהירם על
השבת, וזהו תש"א ר"ת ש'בת א"ת תשמורו, או א"ת ש'בתותי
תשמורו, וזהו לפקודיהם, ר"ל לחסרונם וגם הוא לשון חטא,
וזהו לפקודיהם היינו על כל חטאותם יתקן שמירת שבת.

*

זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל, הנה העובר
על הפקודים היינו מי שעובר ח"ו על מצות התורה על דרך
פקודי וגו', ואם חוטא ח"ו, אזי פוגם נפשו הרוחנית ולא נשאר
כי אם נפש הבהמיות על כן אין נפשו בשלימות כי נפש הרוחני
כבר הלך ממנו ולזה אמר כל העובר על הפקודים היינו שעובר
על מצות התורה מחצית השקל ואיתא בבעל הטורים שקל
בגימטריא נפש ורצה לומר על ידי זה לא נשאר אצלו אלא חצי
הנפש היינו נפש הבהמיות ועל כן זה האיש צריך להחזיר
המחצית נפשו השניה דהיא נפש הרוחני, על ידי מצות ומעשים
טובים ובשבת קודש בא נפשו הרוחני ממלא בחורה, כמו שאנו
אומרים והשבת נפש משוּבת, ורצה לומר שמישיב לו הנפש
הרוחני, ע"כ שקל ראשי תיבות שבת קודש לה' ואז נתהווה
ממחצית השקל שקל שלם, השם יעזור לנו שנהיה משומרי
שבת כראוי.

יש בה השראת השכינה כמו בביהמ"ק

אך את שבתותי תשמורו, איתא בגמ' מתנה טובה יש לי בבית
גזני ושבת שמה וכו', יבואר עפ"י הגמ' יכול יהיה בנין ביהמ"ק
דוחה שבת ת"ל אך כו' לכאורה תמוה איך יעלה על הדעת
שיהיה בנין ביהמ"ק דוחה שבת, לפי הידוע שהמשכן נגמר
פעולתו בחודש כסליו והקימו אותו ב"ח ניסן ומה היה להם

למהר לבנותו בשבת, אכן יבואר עפ"י מ"ש כי עיקר בית
המקדש שיהיה השראת השכינה בתוכו כמ"ש ושכנתי בתוכם,
לזה היה ס"ד שיהיה דוחה שבת, ת"ל אך לשון מיעוט, פי' שגם
עתה בזמן הגלות השכינה שורה בתוכינו, כמו בזמן הבית בימי
החול, אך לגדול ההשראה שהיה ביום השבת אנו מחכים
לנאולה שלימה ב"ב, וז"ש מתנה טובה יש לי בבית גזני, שנגזן
ביהמ"ק, אעפ"כ יש לנו מתנה טובה ושבת שמה שיש בו ג"כ
השראת הקדושה. (תפארת שלמה)

הדעת מתרבה בשבת יותר מבחול

כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כו', כי נודע
שהשגה וחכמה תתרבה לאדם בשבת יותר מבחול, ובפרט
חכמת אמת כנודע מהארי" ז"ל בפסוק השתחו לה' ב'הדרת
קודש ר"ת "קבלה" ע"ש, והדבר נודע בחוש ונבחן אצל בני
עליה וזהו כי אות כו' שיש אות ומופת הותך על השבת לדעת
רצה לומר בענין השגה והדעת שירבה בשבת מבחול, ואין זה
כי אם בהיות בשבת קודש יתירה, כי אני ה' מקדישכם, והבן.

(נעים מגדים)

להמשיך תמיד מחשבות קדושות של שבת

לחשוב מחשבות לעשות בזה ובכסף ובנחישות, דהנה צריך
האדם לטוהר מחשבותיו, בפרט בשבת צריך ליהרר בזה, ולכן
נקרא הת"ח שבת, כי הוא תמיד במחשבות טהור, ולזה אנו
מזכירין בכל יום היום יום וכו' בשבת, כדי להמשיך מחשבות
קדושות מאור השבת. וזה פי' הכתוב לחשוב מחשבות, דהיינו
שיחשוב תמיד שימשיך על עצמו מוחשבת מורה על תיבת
מחשבות, [מחשבת היינו מוח שבת], ועי"ז יהי' כל עשיותיו לשם
שמים, אפילו עניני משא ומתן שלו, וז"פ לעשות בזה ובכסף
ובנחישות, מרומז על משא ומתן. (אור לשמים)

המחלל שבת נידון בסקילה מדה כנגד מדה

ששת ימים וגו' כל העושה מלאכה ביום השבת וגו' ה' יכול
לקצר ולכתוב כל העשה בו מלאכה, רק הש"י דן מדה כנגד
מדה כי יום השבת נקרא על שם השביתה אשר נהר סמבטיון
בזריקת אבניו, יוכיח שנח בשבת, היינו ביום השביתה, לזה כל
העשה מלאכה ביום השבת מות יומת בסקילה. (אור למאיר)

המחלל מות יומת כי כל העושה בו מלאכה ונכרתה, והקשה

הקוה"ט הרבי ר' ברוך זי"ע ממעוזבוז הלא קי"ל דפקוח נפש
דוחה שבת, ומדוע יהרגו על חילול שבת, ואמר לתר"ץ זה ע"פ
הידוע שאם אדם מחלל שבת אזי נכרתה הנפש משורשה וא"כ
גברא קטילא הוא ומותרים להרגו, וזשה"כ מחללי' מות יומת,
וא"ת הלא פיק"נ דוחה שבת, לזה אמר כי כל העושה בו מלאכה
ונכרתה הנפש הוה מקרב עמי' ר"ל משורשי א"כ הוא חשיב
כגברא קטילא, ולכן מות יומת כי אין כאן פקו"נ. (אילנא דחיי)

עמערזשענסי קמחא דפסחא אפיעל

שלם בפעם אחת שכירות לשהה חדשים
לכל הכלי קודש במוסדותינו יטב לב בארה"ק

פסח-תש"ע

מדברי כ"ק רבינו של"מיא אנ"ל מעודת שושן פורים הנעל"מ:

... וזיל איך בעטן אלע עסקנים פון
מוסדות יטב לב, וועמען מען האט נאכנישט
געבעטן קיין געלט (אויף פסח) זאל מען בעטן געלט,
אזן אויב מ'האט שוין געבעטן געלט זאל
מען נאכאמאל גיין נאך געלט,
מ'זאל קיינעם נישט אויסלאזן.

Film Design - 441.669.833

אלע אנזערע מוסדות זענען קודש, מוסדות יטב לב
וואס איז אין און ארצינו הקדושה, איז קודש קדשים.
דאס דארף זיין די ערשטע צדקה
ביי אנשי שלומינו.

(אסיפת עסקנים למוכת מוסדות יטב לב ל"ג בעומר תשס"ט לפ"ק בוזמסב"ג)

לעשות רצון צדיק

שליסט איין אן מיט לכה"פ \$180 צום עמערזשענסי קאמפיין

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת וגו'. ויבואר עפ"י מה שאחז"ל אלמלי שמרו ישראל שני שבתות מיד היו נגאלין, וכתבו המפוי המעם משום דלא הוי שומר שבת כהלכתו אלא אם שוכת אחרי ששה ימי המעשה, נמצא דבשבת הראשון לא הוי כראוי כיון שהוא אחרי מאות ואלפים ימי המעשה, ולכן צריך לשבות בשבת הראשונה ואחר כך מתחילים אחריו ששת ימי המעשה ולאחמ"כ ביום ה"שביעי שבת להי' אלוקיך, חייש ושמרו בני ישראל את השבת, ר"ל שצריכין לשמור שבת אחד כדי "לעשות את השבת", בכדי שיעשו את השבת הבאה לשבת, לדורותם ברית עוליים, כי אז יהיו נגאלין ויהיה יום שכולו שבת.

☆

ויאמר ה' אל משה לאמר אך את שבתותי תשמורו וגו'. במכילתא איתא ויאמר ה' אל משה לאמר לא עיי מלאך ולא עיי שליח, ונראה דהנה אחז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא והקשו המפוי הרי הקבי"ה שומר משמרתה של תורה, ואמרה תורה ביומו נתן שכרו אכן קיי"ל דכששלח שליח לשכור פועלים אינו עובר ככל תלין, והנה תרי"א מצוות צוה לנו משה ורק שתי דברות הראשונות מפי הגבורה שמענו, והנה כתב כישמח משה דהוה דבעת שדיבר משה בבחי' "כה" בדבור של עצמו הוי עיי שליח אבל בעת שאמר בבחי' זה הדבר ששכינה מדברת מתוך גרונו הו"ל עיי הקבי"ה בעצמו, והנה אחז"ל כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים ונותנין לו כל משאלות לבו, ועייכ במצות שבת דיבר משרעייה בבחי' זה הדבר דהוי כהקבי"ה בעצמו ועיי

יקבלו שכרם בעוה"ז, ובוה יבוארו המכילתא ויאמר ה' אל משה לאמר לא עיי מלאך ולא עיי שליח התיבת לאמר פירושו שיאמרנה לבני ישראל לא בבחי' מלאך כאשר הוא עושה בשאר המצות אלא משונה מצות שבת שיאמרה בבחינת זה הדבר שיקבלו שכרם בעולם הזה.

(דברי יוא"ל)

☆

זה יתנו כל העובד על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש. ובמדרש אי נתקשה משה במחצית השקל והראה לו הקבי"ה מטבע של אש, ויתבאר לפי הידוע מה שאמר הייטב לב כשבא לבקר את המהר"ם שיק דהנה כתיב וקוי הי יחליפו כח, והכוונה דאנו קונן את הכח מאת השי"ת בקנין חליפין, עכדח"ק, וכעין זה יש לומר לגבי מצות מחצית השקל, כי מבואר בנמרא שמחצית השקל בא לכפר על עון העגל, והנה כאשר נכשלו ישראל באותו החטא, ביקשה מדת הדין למחותם מספר החיים ולכלותם מעל פני האדמה, ולכן צוה הקבי"ה שיתנו מחצית השקל, ועל ידי זה יקנו בני ישראל בקנין חליפין חיים טובים מאת ההותך חיים לכל חי, ולא יהיה בהם נגף, אכן לכאורה יקשה מהא דקיי"ל אין מטבע נעשה חליפין, אך י"ל על פי מה שאמרו שם בנמרא בטעם הדבר שאין מטבע נעשה חליפין, משום דדעתיה אצורתא, והקבי"ה לא נתכוין להקנות להם לישראל חיים חלף נתינת צורת המטבע, אלא עיקר המכוון הוא המחשבה והכוונה בקיום המצוה, לעשות נחת רוח למי שאמר ונעשה רצונו, ואם כן שפיר יוכלו לקנות בחליפין על ידי מחצית השקל חיים טובים ומתוקנים, וזה שדרשו במדרש נתקשה משה במחצית

השקל, שהיה קשה לו למשה רבינו האדך ויעיל מחצית השקל לקנות על ידו חיים בחליפין, והלא קיי"ל אין מטבע נעשה חליפין, הראה לו הקבי"ה מטבע של אי"ש, וכבר ביארו בספרים שהכוונה על ההתלהבות והכוונה הרצויה במעשה המצוה. ורמז לו הקבי"ה בזה דדעתיה לאו אצורתא כלל, אלא על המחשבה וההתלהבות בקיום המצוה, ושפיר נקנה בחליפין.

☆

זה יתנו כל העובד על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש. כבר האריכו בספרי קודש בטעם הדבר שצוה השי"ת לתת מחצית השקל ולא שקל שלם, ואף אנו נימא בה מילתא, ונראה עפ"י מה דאיתא בגמ' אמר רב הונא אמר רב מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור, וכתב הרמ"ע מפאנו כי מטעם זה מועיל התשובה והודויו לכפר החטא מכה מודה בקנס ואח"כ באו עדים להעיד על החטא הרי הוא פטור, עכ"ל, אמנם כתב בעיר דוד כי באמת יש לעיין מדוע יש לחטא ופשע דין מודה בקנס ולא דין מודה בממון דחייב, אך אחז"ל שבני ישראל נמשלים לצאן ובקר, וא"כ יש להם דין כשור תם שהזיק, כמיש ויעקב איש תם, ותם משלם חצי נזק, ונקמינו פלגא נזקא קנסא, עיי"ש בדבריו, וכעין זה יש לומר לגבי מצות מחצית השקל, כי מבואר בנמרא שמחצית השקל בא לכפר על עון העגל, ומעתה יש לומר כי מטעם זה צוה הקבי"ה לתת מחצית השקל דוקא ולא שקל שלם, לרמוז שהתשובה מהני מטעם שיש לנו דין שור תם שמשלם רק חצי נזק שהוא קנס, ועל כן מהני לנו תשובה דמודה בקנס פטור.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

עמערזשענסי קמחא דפסחא אפיעל

לשלים בפעם אחת שכירות לששה חדשים
לכל הכלי קודש במוסדותינו יטב לב בארה"ק

פסח-תש"פ

מדברי כ"ק רבינו שליט"א אנ"ל מחדת שושן פורים הנעל"מ:

יעדער דארף זען אז
מוסדות יטב לב זאל קענען
שיקן געלט אויף ארץ ישראל,
כדי אידן פון דארט זאל האבן
א כשרין און לוסטיגן פסח.

Fine Design - 465.66/633

... וועגן דעם וויל איך בעפן יעדן איינציגן, כל אחד ואחד מאנשי שלומית בלי
יצא מן הכלל, מאיז מחויב צו טוחן כל מצדקי, און יעדע פעולה מציל צו זיין
די מוסדות כגוף בנפש ובכח. יעדער דארף געבן כפי גרבת לבו כפי יכולתו,
און זיך אפילו אנשטרענגען, און ווער סקען נישט אליינס געבן, אבער אן
עסקן קען ער זיין, ער קען שאפן געלט, ער קען בעפן
ביי א צווייטן, ביי א קרוב, ביי א ידיד, פאר די הייליגע מוסדות.
דער חוב ליגט אויף יעדן איינעם.

(דינער למזבת מוסדות יטב לב תשס"ט לפ"ק סודיאמסבורג)

לעשות רצון צדיק

שליסס אייך אן מיט לכה"פ **\$180** צום עמערזשענסי קאמפיין

קול התאחדותינו ש"י התאחדות האברכים די סאטמאר בני ברק

בשפתי צדיקים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

פרשת כי תשא

שאלו להגה"ק מאוסטראווצע צוק"ל למה שני הפרשיות הראשונות (כהן ולוי) ארוכות מאוד ושאר הפרשיות קצרות וענה דקיי"ל (בשו"ע או"ח סי' קל"ח סק"ד במג"א) שמי שהוא בעל מום אינם רשאים לקרותו בפרשה שמדברת מבעלי מומים כדי שלא לביישו, ושבת לוי לא נטלו חלק בעגל, ולכן בפרשיות של עגל לא יקראו ישראלים, רק כהנים ולויים שלא עשו העגל ולכן הוצרך להאריך בשני הפרשיות עד סוף מעשה העגל ורק אח"כ יקראו הישראל לעלות לתורה.

(שיח שרפי קודש)

ונתנו איש כופר נפשו לה'

מעשה רב שהרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב זי"ע בירך לאיש אחד שיהיה עשיר והיה גביר אדיר מופלג, ושאל אותו הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע היתכן ליתן עושר מופלג כזה לאיש אחד, השיב לו הרה"ק מהר"מ ז"ל אני ברכתי אותו סתם בעשירות, והוא בעל צדקה גדול ותיבת ונתנו הוא למפרע ג"כ ונתנו, כמו"ש בכעה"ט בפרשתו, לכן כמו שהוא נדבן גדול בלי גבול יתנו לו מן השמים ג"כ כלי גבול, והנה יש טענה ליצה"ר לטעון שלא ירבה אדם ליתן צדקה, באמרו כי בקושי גדול בא לו הכסף, וכמעט יסתכן האדם בנפשו עבור מעות בעברו ימים ונהרות, וקור וחום לא יעצרוהו ויומם ולילה לא יניח להרויח ממון בעמל רב למה יתן מעותיו לאחרים בחנם, לזה אמר הכתוב כופר נפשו לה', שידע האדם שבזה שירבה בצדקה יפדה אצל ה' מחטאיו שהרבה לפשוע, כמ"ש וחטאך בצדקה פרוק. (דברי יחזקאל)

פסל לך שני לוחות אבנים

פעם אחת כשהעמידו יין על שולחנו הטהור של הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר צוק"ל קפצו החסידים כדי לזכות ממנו אולם הגבאי לא רצה למסרו לאחרים בטרם שהוא עצמו ישתה ממנו, כשהבחין הרה"ק מקאזמיר צוק"ל נענה ואמר: בלוחות הברית המסמלות את מקור הקדושה נאמר למשה "פסל לך" ואילו בעבודה זרה שהיא מקור הטומאה גם שם נאמר לא תעשה "לך פסל" ורק ההבדל הוא היכן כתוב ה"לך", בלוחות כתיב ה"לך" אחרי "פסל" וזהו מקור הקדושה לדאוג לאחרים קודם שדואג לעצמו, אמנם בעבודה זרה כתיב ה"לך" קודם "פסל" ומכאן אנו למדין שהדאגה בשביל עצמו הוא סימן בלתי טהור ויש להתרחק ממנו כדי להגיע להקדושה.

(מאמר מרדכי)

ורב חסד ואמת

פעם אחת בא לפני הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן צוק"ל איש אחד לבוש בגדי לכן ונראה כרב וצדיק, אבל הוא הכיר בו ברוח קדשו שאין תוכו ככרו שבפנימיותו הוא איש חוטא, אמר לו הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן הנה כתיב ביי"ג מידות

של הקב"ה מידת "רב חסד ואמת" ולפלא הוא האריך יכול להמנות בתוך י"ג מדותיו של רחמים מידת אמת, הלא אמת מידת הדין הוא כי לפי מדת אמת צריכים לעשות כל המצוות באמת ובתמים אך הענין הוא כי לפעמים יש מידת אמת שהוא רחמים דהיינו שאם הקב"ה רואה אדם שמראה את עצמו לצדיק גמור ולבוש הוא בבגדי לכן וחושבים כל רואיו כי איש צדיק תמים הוא וא"כ מהיושר הוא שהקב"ה ידקדק עמו כחוט השערה כמו שמדקדק עם הצדיקים, ברם השי"ת רחום וחנון הוא, על כן מתנהג עם הרמאי הזה רק כפי האמת כאשר השי"ת יודע מחשבות בני אדם ורואה בפנימיותו כי איש פשוט הוא באמת ע"כ מתנהג עמו כמו עם איש פשוט וזהו מידת הרחמים שמתנהג עמו במידת האמת.

(דברי מאיר)

ויהי שם ארבעים יום לחם לא אכל

המגיד מדובנא הי' רגיל להסביר פסוק זה ע"פ מעשה אשר קרה איתו, פע"א בא ללון אצל כפרי אחד ולא נתנו לו סעודת ערב, והי' רעב מאוד, ויאמרו לו כי אין עמכם דבר והבית ריק, ויאמר להכין לו משכבו, וכעבור איזה שעות הוציאו מהתנור סעודה גדולה כסעודת שלמה בשעתו בחשבם שהאורח ישן, ובאמת הי' ער וראה הכל, למחרת אמר להם עכשיו אני מבין מה שאחז"ל לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שהרי משה עלה למרום ולא אכל וכו' ולכאורה קשה למה לא הוכיחו משינה שלא הי' ישן כל אותו הזמן, אך לפי מעשה זו נתחוויר לי שממילא נשמע שלא הי' ישן כי אם הי' ישן איככה הוכיחו על משה שלא אכל בעבור שהמלאכים אינם אוכלים, הלא יכול להיות שאכלו המלאכים בעת שהי' משה ישן.

(פרדס יוסף)

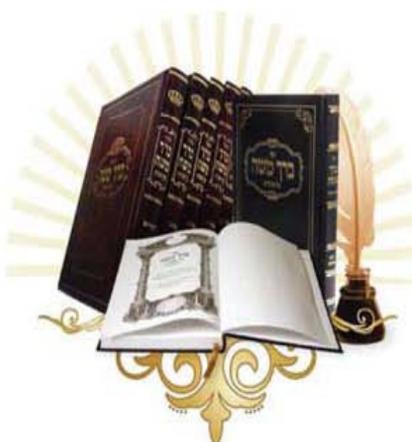
לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קודש

(יציא לשבת פרה)

עובדא מפולאה סיפר קדוש ישראל מרוזין זי"ע בהעלות הב"ח לעולם העליון לא מצאו בו שום שמץ פגם ונחתך דינו להיכלי הצדיקים בגן עדן, עם נתינת פסק הדין נאספו ובאו נשמת החוטאים בטענה לפני השי"ת, כי לו היה הב"ח עובר לכה"פ דרך פתחה של גיהנום היה ודאי מוציאים משם לחרות עולם, מיד הגיע המקטרג כשבאמתתו עבירה אחת שמצא אצלו והוא כי פעם בעברו בשוק ליד עגלה שהיתה רתומה לשור וחמור יחדיו שהם כלאים, נתעטש הב"ח ומחמת כן התחילו אלו ללכת מעט, ואמנם מיד נגזר עליו לעבור דרך פתחה של גיהנום, וציננו את הגיהנם למשך מ' יום. ובכך המשיך הרה"ק מרוזין לפרש את מאמר הפיוט "לטהר טמאים", כשרוצה השי"ת לטהר את אלו החוטאים בנפשותם, אזי "לטמא טהורים", מחפש הוא איזה עבירה אצל הטהורים הצדיקים, שהוא לפעמים באומר קדוש, עבירה שנגרמה על ידי הקדוש רק באומר. (נר ישראל)

BEIRACH MOISHA
183 Wilson Street
Suit 119
Brooklyn NY, 11211
Email:
beirachmoisha@gmail.com

ועד להוצאת
ספרי ברך משה
על התורה, על המועדים, ועל סוגיות הש"ס
Tel 347-385-9580
Fax 718-384-2557

מודעה משמחת

שמחים אנו להודיע לכל אנ"ש, כי בשנה זו יהיה
עוד להשיג אי"ה ההגדה ברך משה,
אך במספר מצומצם, וכל הקודם זכה

ההפצה ע"י:
כפתור ופרח
718 599-5104

פאר גרעסערע באשטעלונגען
פון בתי מדרשים און מוסדות רופט:

615-658-4896

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה עורף הוא וסלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו. ידוע הדקדוק מהו כעין נתינת טעם כי עם קשה עורף הוא וכו', אך קיימא לן (בבא מציעא צ"ג) פשיעה בבעלים פטור, על כן יש לומר זה שביקש מרע"ה "ילך נא ה' בקרבנו", ויהיה שמירה בבעלים ואז יהיה פטור אפילו מפשיעה, כי עם קשה עורף הוא, ומצוי אצלם הפשיעה ג"כ, על כן צריך להיות השמירה בבעלים כביכול, ואז יהיה נפטרים מן הדין, וסלחת לעונינו ולחטאתינו.

☆

ושכותי כפי עליך עד עברי. וברשיז"ל אי מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל, ויל"ד היכן מרומז דבר זה בפסוק, ונל"פ בהקדם הפסוק בפרשת תצוה "שפה יהיה לפניו סביב מעשה אורג כפי תחרא לא יקרע", והנה ראשי ד' תיבות הללו ל"פיו סביב מעשה אורג - הוא סמאל, ור"ת ת'חרא י'היה ל'ץ ל'יא י'קרע - הוא לילית, שהם שמות מסטרא אחרא, ותיבת "כפי" שהוא שם קודש, עומד באמצע ואינו מניח לקרב אותם, וזהו "ושכותי כפי עליך", מכאן שנתנה רשות למחבלים לחבל, כי על כן הפסיק ביניהם בתיבת "כפי" להפסיק ביניהם ולסוכך עליו שלא יוכלו לחבל. (הגה"ק ר' שמשון מאסטראפולי ז"ע)

☆

אלהי מסכה לא תעשה לך. את חג המצות תשמור. סמיכות שתי מצוות הללו תמוה מאד, ונראה דאיתא בגמ' (פסילה דף י"ב) למה נתחייבו ישראל בימי המן כליה, מפני שהשתחוו לצלם, והנה ילפינן (ס"ט ס"ט) מהפסוק ויעבור מרדכי, שהעבד מרדכי את יום הראשון של פסח וצוה להתענות בו, וזה שאמר הכתוב, אלהי מסכה לא תעשה לך, ועיי' שלא תשתחוה לצלם ולא להי מסכה, את חג המצות תשמור, תוכל לשמור את הפסח כראוי וכהוגן, ולא תצטרך להעבירו בתענית כמו שעשו בשושן. (שארית יעקב)

☆

לא תבשל גדי בחלב אמו. ויאמר ה' אל משה כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה ברתו אתך ברית ואת ישראל. יש לבאר הסמיכות למה אחר מצות "לא תבשל גדי בחלב אמו" אמר לו מצות כתיבת התורה, עפ"י מאמרו ז"ל (שמ"ד פ' כ"ח) כשעלה משה רבינו ע"ה למרום לקבל התורה קטרנו המלאכים על נתינת התורה לישראל, וצר הקב"ה קלסתר פניו של משה דומה לאברהם, ואמר להם הלא זה שאכלתם אצל, היינו שאכלו אצל אברהם בשר בחלב ועברו בה על איסור תורה, לכן לא יתן להם התורה כי אם לישראל, ובה יתפרש הסמיכות, כי תיכף כשאמר מצות איסור בשר בחלב, אמר לו הקב"ה "כתב לך את הדברים האלה כי על פי הדברים האלה", היינו מה שצייטת לכס בתורה על איסור בשר בחלב, והמלאכים עברו על איסור זה, ובכך נצחתם את המלאכים וקבלתם את התורה, וזהו "כי על פי הדברים האלה ברתו אתך ברית ואת ישראל" לקבל את התורה על הר סיני.

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כופר נפשו לה. ואמרו חז"ל (פסילה י"ג) גלוי וידוע לפני מי שאמר והי' העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, עוד אמרו (ס"ה) שהמן הרשע הי' מונה חרשים וימים עד שהפיל פור הוא הגורל ונפל בחודש אדר, או אז שמח שמחה גדולה, ואמר נפל לי פור בירח שמת בו משה, ובה יל"פ "כי תשא את ראש בני ישראל, ר"ל כאשר יצטרך לסלק את ראש בני ישראל, הוא משה רבינו ע"ה, אז ונתנו איש כופר נפשו" שהוא מחצית השקל כדי להקדים ולבטל שקלי המן שרצה להשמיד ולהרוג את כל היהודים בחודש שמת בו משה. (ראשי בשמים)

☆

ויאמרו אלה אלהיך ישראל. בגמ' איתא (ברכות לב) אמרה לפניו רבש"ע הואיל ואין שכחה לפני כסא כבודך שמא לא תשכח לי מעשה העגל אמר לה גם אלה תשכחנה, אמרה לפניו רבש"ע הואיל ויש שכחה לפני כסא כבודך שמא תשכח לי מעשה סיני, אמר לה ואנכי לא אשכחך. ונ"ל על פי המדרש (שמו"ד פמ"ג ס"ה) שטען משה רבינו ע"ה במעשה העגל לי צוית ולא להם, שאמרת לי בלשון יחיד אנכי ה' אלהיך וגו', ומעתה דאגו ישראל אפשר מהאי טעמא ישכח ה' מעשה העגל, שיקח טענת משה רבינו ע"ה לאמת שלא צוה להם כלל וממילא ישכח מהם מעשה סיני, והשיב להם ה' ואנכי לא אשכחך בלשון נוכח, שלא אשכח לך מעשה סיני שצוית לך, היינו לכנסת ישראל. (גבעת פנחס)

☆

לך רד. ופרש"י רד מגדולתך ויל"פ דהנה צריך לכתוב ד' דאחד גדולה כדי שלא תתחלף חלילה באחד, וכמ"כ בהפסוק לא תשתחוה לאל אחר צריך לכתוב ר' גדולה כדי שלא יתחלף באחד ח"ו, וכיון שישאל חלפו ר"ל אחד באחד וילכו אחרי אלוהים אחרים א"כ שוב אין צריכים לכתוב ה' אותיות הללו ד' ור' גדולות וו"ש ר"ד מגדולתך היינו שיוורדו מגדלות אותיות ר"ד כי שיחת עמך.

☆

וישלך מידין את הלוחות. לכאורה כונת משה רבינו ע"ה הי' דהנה עמד אז בתפלה ובקש מהקב"ה ואיה הבטחתך שהבטחת לאברהם אבינו ואעשך לגוי גדול, אמר לו הקב"ה ואעשה אותך לגוי גדול, כך יתקיים הבטחתו. ולא היה למשה מה להמליץ שלא יבוא בני ישראל ח"ו לידי כליה, אך חיפש עצה ומצא ששירד עם הלוחות שיבר בידין את הלוחות, וכונתו הי' בזה כדי שיהיה הוא חייב מיתה לשמים, בשברו מעשה אלקים ומכתבי אלקים, ושוב אי אפשר לומר עוד ואעשה אותך לגוי גדול כי הוא יתחייב מיתה, ושוב על כרחך יסלח לישראל, וזהו ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא, פירוש הנחה מונחת, בין תשא חטאתם ובין לא תשא חטאתם, על כל פנים מחני נא מפני חטא שבירת הלוחות ששברתי ספר"ך אשר כתבת, ושוב ממילא תשא חטאתם של ישראל, מכיון שלא תוכל לעשות אותי לגוי גדול. (מעין יעקב)

ועד להוצאת ספר ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

55 Forest Rd. Monroe N.Y. 10950 (845) 783-5800 #3

ד"ס

ישמה לב מבקשיה

בשמחה רבה הגנו מזודעים לאנ"ש הוגי תורה ולמדרי, ובפרט לתלמידי ישיבותינו הקדושות די בכל אתר ואתר, שכע"ז אננו עומדים כעת באמצע עריכת

ספר

מילי דאבות

על מס' אבות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הספר יכיל לערך ד' מאות עמודים

ויופיע אי"ח לקראת חג הפסח הבעל"ט

הרוצה להשתתף בדמי קדימה יפנה אל:

הר"ר אהרן מאיר ווייס הי"ו

050.4113992

מחיר נמוך לתלמידי הישיבות \$10

ועוד \$4 לכל לע"ג

**תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים
של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים**

הילולא רצדיקיא

**הגה"ק רבי אלימלך בן רבי אליעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק
בעמח"ס נועם אלימלך**
יומא ההילולא כ"א אדר (תקמ"ז)

הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע נולד בשנת תע"ז לאביו הצדיק רבי אליעזר ליפא ז"ל שזכו לבנים צדיקים בוכות מעשייהם הטובים מידת ההכנסת אורחים שלו כידוע, ולאמו הצדיקת מרת מירל ע"ה אשר הרה"ק הר"ר זושא העיד ששרתה שכנה במקום שאמרה אמו ברכת השחר, וכתה לבנים קדושים אלו שהאירו פני תבל בשכר צניעות יתירה שה' בה, כי אביה הי' לו בית מויגה, והיא היתה עומדת שם כל היום לספק משקה להבאים לקנות, וכדי להרחיק את הערלים השיכורים מעמה, כסתה מקצת פני' בצעיף, ודברה אליהם כמתנממת, ועוד פעולות שונות, וגילו לה מן השמים שבשכר זה תזכה לבנים צדיקים.

לפי המסורת נתקרב רבי אלימלך אל דרך החסידות ע"י אחיו הרבי ר' זושא זי"ע, וגופא העובדא הכי הוה: הרבי ר' זושא בהיותו עני מרוד ונודד על פני הארץ, נודמן אצל דודו ר' פילט, שהי' משכ"ק אצל המגיד הק' ממעריטש זי"ע, ושם התוודע אל המגיד הק' שלימדו דרך בעבודת ה', באחד הימים נודמן הרבי ר' זושא לשינאווא מקום מגורי אחיו הק' הרר"א, ואחיו הרה"ק התבייש להכניסו לביתו בהיותו מלובש במלבושים קרועים, וסידר לו אכסניא אצל האופה, אך האופה לא יכלו לעבוד עבודתם ביום ולישון בלילה מחמת תפילותיו ולימודיו בקול רם ובהתלהבות ביום ובלילה, ואז הכניסו הרר"א לביתו והחל מכבדו בראותו עבודתו וגודל קדושתו, וצויה לערוך סעודה לכבודו, אולם הרבי ר' זושא אמר שאינו אוכל בסעודה עד שיבדוק סכניו של השוחט בטרם ישוחט העוף, הרה"ק צויה שיביאו לפניו את השוחט והעמיד לפניו את הסכין, אך בעיני הרבי ר' זושא לא הוטב הסכין, ניסה השוחט שוב ובכל זאת עדיין לא הוטב בעיניו, הביא השוחט סכניו אחרים אך כולם נפטלו בעיני הרבי ר' זושא, השוחט בראותו זאת נשבר לבו בקרבו וניסה שוב להעמיד הסכין, והפעם הוטב בעיניו, תמה הרר"א מאוד על הדבר ושאל לו הרי הסכנים היו מקודשם גם כן כמו עתה, ומדוע לא הוטבו בעיניך, הלא מכיר אני את השוחט דמתא כירא שמים מרבים, השיב לו אחיו הק' ואמר עד עכשיו העמיד את הסכנים מתוך גאות ולכן לא הוטבו בעיני, והן עתה בפעם האחרונה העמידה בלב נשבר, ואז הוטב בעיני, ונתפעל הרר"א מאוד מעבודתו הנעלה של אחיו ובקושו ללמדו מדרכו המיוחדת בעבודת ה', או אז קירבו הרבי ר' זושא אל המגיד הק' אשר הראה לו חיבה יתירה.

אמר הרה"צ ר' נחום טישע מראחמיסטריווקע זצ"ל, שהרר"א הי' יכול להיות אצל הבעש"ט הק' זי"ע, כי בעת ההסתלקות של הבעש"ט הק' הי' כבר הרר"א יותר מארבעים שנה, רק כידוע הי' הבעש"ט הק' תלמיד מהנביא אחיה השילוני, והרר"א הי' לו ניצוץ מאחי' השילוני, לא הי' יכול להיות שהרב יסע לתלמיד.

לאחר הסתלקותו של המגיד זי"ע, הסכימו כל החברייא קדישא כאיש אחד בלב אחד לקבל עליהם לרב ולמורה את הרבי אלימלך, למלאות את מקומו של רבם הגדול, ואכן הר"א מילא את מקומו של מנהיג החסידות כרבים השלישי אחרי הבעש"ט זי"ע מייסד החסידות.

וידוע מה שאמר הרבי ר' זושא מאניפאלי זי"ע אחרי הסתלקותו של אחיו הרר"א, שיסוד החסידות היא על יסוד פסוק זה "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים", פי' "עדן" – זה הבעש"ט הק', שע"ז נתגלה בעולם נועם ועדן ונגנו בחסידות, ונהר"ה הוא הרבי בער המגיד ממעריטש זי"ע, שדלה והשקה והפיץ תורת רבו הבעש"ט, והגן"ה הוא הרבי ר' אלימלך, ומשם יפרד לארבעה ראשים" הם: החוה מלובלין, המגיד מקאניין, והרבי ר' מענדל'ע רימאנאווער, והי' אהבה ישראל" מאפטא, זי"ע, שעל ידם התפשטה אור זיו החסידות ברחבי פולין וגאליציי.

ואכן קבע מושבו בליזענסק והמונים החלו נוהרים אליו ליהנות מזיוו ולשבעו מטיבו, ואז החל לגלות את כוחו הגדול, והתלקטו סביבו גדולי ומאורי החסידות, והי' נקרא כפי כל צדיקי תבל "די רבי פון אלע רביס". ולכל ישראל האיר באור צדקתו וקדושתו עד יומו האחרון יום כ"א אדר שנת תקמ"ז לפ"ק.

עם רבותה"ק עצי התמרים זי"ע

שינאווא לא היתה רחוקה מליזענסק מקום משכן כבודו של הרה"ק ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ובשינאווא דרו כמה חסידים אשר נסעו להסתופף בצל הקודש של הרבי ר' אלימלך, ויהי בהתקבל היש"מ לרב בשינאווא אמר פעם הרבי ר' אלימלך לפני חסידיו "דעו כי נשמת הרב משינאווא גדולה ויקרה היא מאוד, ומאוד אותה נפשי לראותו פנים אל פנים, אך מה אעשה כי הוא לא ירצה לבוא אלי, ואני לא אוכל לנסוע אליו", ופע"א אמר: "אם הרב משינאווא יבוא אלי אוכל לעשות לו טובה עד סוף כל הדורות", כששמעו חסידיו הרה"ק ר"ר אלימלך דברי רבם באו אל היש"מ והפצירו בו שישע אתם אך לא עלתה להם, שהלא הישמח משה ה' אז עוד רחוק מדרך הבעשטה"ק זי"ע ותלמידיו, ולא רצה לשנות את דרכו המקובלת לו מאבותיו, ובפרט לבטל תורתו בכדי לקבל פני צדיק מכת חסידים, ויהי היום שמעו חסידיו לזיענסק כי רבם נסע לכפר הסמוך לשינאווא לברית מילה, אז הפצירו בהרב שיואיל להפגש עם הרבי ר' אלימלך ויסע אתם להכפר הסמוך, והפעם נענה להם היש"מ ונסע אתם, אבל בדרך פגש אותו אחד מגדולי ת"ח שהי' מתנגד לדרך החסידות, והטה את לבבו של היש"מ שיחזור מנסיעתו זו שאינו כבוד התורה הוא שנאון מפורסם בדרך יסע לרבי של החסידים, ועוד טענות כאלו, עד שהצליח בדיבורו וחזר לביתו, וזמן קצר לאחמ"כ נסתלק הרה"ק רבי אלימלך ושוב לא ראה אותו היש"מ, ואמר רביה"ק זי"ע שמקובל בידו שהי' זה הבעל דבר שהתלבש בלבוש הת"ח ההוא בסוף ימיו אמר היש"מ שעל ג' דברים הוא מתחרט, ואחד מהם על שלא זכה לקבל פני הרה"ק, לפני הסתלקותו אמר שעדיין יש להרה"ק הקפדה עליו, והראי' שלא נתגלה לו בהקוין רק פעם אחת בשעת ההקפות, ושאר צדיקים היו מתגלים אליו הרבה פעמים בהקוין.

ומופנה אצל הבעה"ב להתפלל בו, והראה לו הבעה"ב שיש לו גורן נקי בחצירו, ועמד בגורן והתפלל שם, ואח"כ שאל את הבעה"ב אם כבר התפלל מי בהגורן הזה כי הרגיש שם קדושת המקום, וזוכר הבעה"ב כי הרבי ר' אלימלך עבר פעם כאן והתפלל בהגורן הזה בדיוק במקום אשר התפלל היש"מ.

וידוע שכשהי' הרה"ק ר' אלעזר ניסן ילד בן תשע שנים חלה חולי גדול והי' מסוכן מאד, לקח הישמח משה זי"ע שני אנשים כשרים ושלח לליזענסק על הציון הק' של הרה"ק, ואמר להשלוחים כאשר תבואו לחצר בית החיים תאמרו אשר אנחנו מנדרים פרוטה לצדקה בעד הנשמה אשר תלך ותגיד לנשמת הרה"ק כי באנו על הציון שלו להתפלל לה, ואז ירוצו כל הנשמות הנמצאים שם בעת ההוא להגיד ולהודיע להרה"ק, דשם בעולם האמת דבר חשוב הוא אצל הנשמות אם נודדים פרוטה לצדקה לתועלת נשמתם, ע"כ כל אחד ירצה להקדים למען יזכה הוא במצות הפרוטה, ואח"כ תלכו על קברו להתפלל בעד בני, ותשגוהו על המורה שעות באיזו שעה שתהיו שמה, וכן עשו, ופתאום הקיץ הילד אשר שכב על ערשו כמתלפף, וקרא אבי אבי, וכאשר בא אליו אמר לו מעתה אקים מחליי בעזה"ת ואהי' מעתה בבריאות השלימות, ושאלו מאין ידעת זאת בני, השיבו שבזו הרגע הי' אצלי איש יהודי וצייר תוארו ותמונתו כתמונת הרה"ק ובירך אותי והבטיח לי שאהי' מעתה בריא, תיכף הביט היש"מ על המורה שעות, ואח"כ כאשר באו השלוחים אל ביתו ראה שהי' במכוון באותו שעה שהיו על הציון של הרה"ק.

וראי' להעתיק מנהגו של רביה"ק זי"ע אם אמנם לא הי' לו שיעור קבוע בספר מיוחד מתלמידי בעשטה"ק, רק למד בכל ספרן של צדיקים פעם בזה ופעם בזה, יוצא מהכלל הי' הספה"ק "נועם אלימלך", אשר הי' לו שיעור קבוע בכל מוצאי שב"ק בספר תנא דבי אליהו ובספר הקדוש נועם אלימלך מפרשת השבוע הבא, ושיעורין אלו היו אצלו כחוק ולא יעבור.

☑ קהילת אסיילונגן ☑ מועדון חודשית
☑ חוק אפיס ☑ דורות קודש ☑ מסובות
☑ שיעורים ודרשות ☑ חתן ופדר ☑ מערכת

748-504-2488
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0461-420-8878

כרוקלין
קרית יואל
מאנסי
לאנדאן
מאנטשעסטער

☑ סאטמארן אדווערטייזינג רוסס:
748.554.7549

718-305-6942 • 212-444-9899

חלק מהוצאות הגליון נתנדב

לעיי"נ הרה"ח ר' חיים ב"ר מרדכי מנחם ז"ל

גרין

נלב"ע כ"א אדר תשס"ז לפ"ק

הונצח ע"י בני החשובים שיחיו

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנות"ק על טהרת הקודש

בשבוע העעל"ט העתקנו בטעות השמות של פרשת כי תשא, על כן אנו מעתיקים השמות של פרשת תצוה, ועם התזמרים הסליחה

פרשת תצוה

כמר דוד מיטעלמאן גי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה שמואל גרין הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה ברוך שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

כמר שמואל שאול מיטעלמאן גי"ו

המלמדים: הר"ר חיים הירש שליט"א

והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

מו"ה יואל קאהן הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יוסף יושע עפשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה יואל בפתלי וויזנער הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה חיים אלימלך יאקאב הי"ו

המלמדים: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה מנחם משה שטיין גי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה מנענדל בער וויזנער הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה שלמה אהרן פריעדמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנאצקער שליט"א

מו"ה דוד ראזענבוים הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה יואל שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה מרדכי גיסיס גרינוואלד הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

כמר יוסף מארארשטיין גי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה משה זאב פריעדמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א

והר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, ובמה היתה הגדה הזו, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

מוסדות יטב לב דרב"י מסאטמאר בארה"ק

סניף לאנדאן

ב"ה

מזלא טבא וגדיא יאה

ברגשי הודאה והכרת טובה, משגרים אנו ברכת מזלא טבא, קדם ידידינו האבר"ך כמשמעו וכמדרשו, תורת משה היא רכושו, להגיד שבחו של אהר"ן, שמו הטוב מהללים בשיר ורון, האד"ם היקר באנשים, משליך עצמו מנגד למען מוסדותינו הקדושים, במוסדות עצומה ורבה, רך בשנים ובחכמה אבא, האי צנתר דדהבא, גריס בהויות דאביי ורבא, כשמו כן תהילתו, ועשות חסד לזולת כל מגמתו,

הר"ר משה אהרן דאסקאל הי"ד

מנהל האפיס של מוסדותינו הק' פה עיה"ב לאנדאן יע"א

לרגל שפחת הולדת בנו ני"ו לפזל טוב

זתה כי כן יבורך חותנו ידידינו הרבני הנכבד והנעלה
מזה"ד **אביש יצחק גאטטעסמאן** הי"ד
מנכבדי קהילתנו הק' פה עיה"ב לאנדאן יע"א

זהברכה אחת היא לאביו ידידינו הרבני הנכבד והנעלה
מזה"ד **שלמה זלמן דאסקאל** הי"ד
מנכבדי קהילתנו הק' בבני ברק יע"א

וכשהשפחה בעעונו גודה לשפן ונהללו בפיו,
על התפסותו הפרובה לעען פוסדותינו,
יום ולילה לא ישבות לעען הרפת קרנינו,

יה"ר שיזכה לראות ולרות ממנו ומכל יו"ח רב תענוג ונחת, מתוך רוב שמחה והרחבת הדעת, וזכות מעשיו הכבירים לפרט ולכלל, יגן עליו להתברך משמי מעל, הצלחה והרוחה על כל צעד ושעל, ויזכה להמשיך לבוא בעזרת מוסדותינו, ובשכר זה יקויים בו הבטחו של רבינו, וכל טוב סלה

האברכים בהקרה והסוכה, אטווי הגר"ה והבוכה
הנה"א האוס"א

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון,
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שבת פרשת פרה

הגה"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע אמר: אם הייתי נוסע לרבי הייתי נוסע על שב"ק פרשת פרה. (כתבי חסידים)

הנה בשבת פרשת פרה הקדימו לקרות פרשת פרה לפרשת החודש, שיש בה טהרתן של ישראל כמו שאמרו בגמרא ומגילה כט.ו, ופי' הענין, דבזמן שאין בית המקדש קיים דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל כאילו קיימנו והקרבנו הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שליש ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחנית לכבוד הרגל הבא עלינו, וזה הרמז איתא בפסוק, וידבר ה' אל משה ואל אהרן זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר, דהיינו שיהיה זמן שדי באמירה לבד, כאשר אין בית המקדש קיים, וזה אשר צוה ה' לאמר. (עבודת ישראל)

צריך להאמין שכשם שנטהרים באפר הפרה ממש להקרבת הפסח ממש, כמו כן נטהרים בזמן הזה בקריאת פרשת פרה, כל אחד ואחד לפי בחינתו בקדושה. (בית אהרן)

ובחודש אשר אז הוא התחדשות אורות הרגל צריך להקדים הטהרה שהיא אפר פרה, וכמו שאמר המגיד הק' ממעזריטש האיך מחפשים אש באפר, ומרומו להניל שאפר פרה היא הכנה לקבל התלהבות רשפי אש שלהבת השם ואורות הרגל של יו"ט פסח. (ישמח ישראל)

בכל שנה קודם ניסן יורד משמים טהרה לנפשות בני ישראל המצפים לטהרה, ולא לחנם קבעו חז"ל לקרות פרשת פרה בשבת זה, רק שיכולין עתה לזכות לטהרה. (שפת אמת)

הנה אמרו חז"ל [שבת דף יב.] שבת הוא מלועוק ורפואה קרובה לבוא, בשבת קודש זה נמשך רפואה, כי פרה"ה הוא אותיות רפ"ה. (תורת אמת)

היום פרשת פרה הוא אצלינו במקום הזאת אפר פרה מטהרת טמאים ומטמאת טהורים, ואיתא בספר הרב דפולנאה שזה רומז למדת גאווה וכו' עיי"ש, לכך צריך האדם קודם קריאת הפ' הנ"ל להיות שפל אצל עצמו וידע שהוא שפל ואז מטהרתו. (אמרי פנחס)

מהפטרת פרשת פרה שאינו מדבר כלל מטהרת הטומאות רק מטהרה מהחטאים ועונות, כמו שנאמר וזרקתי עליכם וגו' ומכל גלולים אטהר אתכם, ונתתי לכם לב חדש וגו', ואחר כן ביום טהרי אתכם מכל עונותיכם, ומה שייכות הפטרה זו לפרשת פרה, מזה מבואר כמו שאמרנו דעיקר הטהרה בפרה הוא משורש היצר הרע, ומטהר מכל טומאה אף מטומאת מת שהביא הנחש לעולם. (פרי צדיק)

בענין טהרת פרה שקבעו לקרות בשבת, כי הנשמה טהורה כמ"ש נשמה שנתת בי טהורה, ועיקר הטומאה הוא רק מחלק הגוף, ולכן בשבת שהוא יומין דנשמתין שהנשמה גובר ביותר על הגוף ונקראת נשמה יתירה, לכן זוכין בו לטהרה. (שפת אמת)

איתא מהרב הקדוש איש אלקים ממעזיבו, שאחר מחיית עמלק נצרך הטהרה, כי מזה שנתאבק עם ההיפוך, הגם שמנצחו ומכניעו, עם כל זה נדבק איזה שמץ ולזה צריכים ליהרהר בפרשת פרה אחר הפורים. (תורת אמת)

הגה"ק מצאנו זי"ע אמר שמקובל אצלו שלשבת פרשת פרה צריכים לנסוע להצדיק הדור, וכשנסתלק רבו המובהק הגה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע התחיל לנסוע על שב"ק פרשת פרה לחתנו הגה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ זי"ע, ואחר הסתלקותו נסע על שב"ק פרשת פרה להגה"ק רבי הערש מרימינוב זי"ע. (כתבי צאנז)

לעילוי נשמת

הרב ר' אביעזר מרדכי בן הרב ר' בנימין זאב"ה

שווארץ

נלב"ע כ"ו אדר

ויברך אלוקים את יצח"ק

בתורה וקול זמרה, נברך בזאת השורה, ברכת מזל טוב, וברכות לרוב, קדם מעלת כבוד ידידינו החשוב האי גברא יקרא, עושה ומעשה למען מוסדותינו תדירא, מחנך נפלא לעדרי צאן קדשים, ובמיוחד משקיע מיטב תבונתו וכשרונותיו הברוכים למען חינוך התלמידים, משליך עצמו מנגד לטובת מוסדותינו, ומפיח רוח חיים בקרב קהילתנו, חן חכמה וחסד נסוך על פניו, רב פעלים לתורה ולתעודות, מלא וגדוש בתורה ובחסידות, איש האשכולות, פה מפיץ מרגליות.

בנש"ק הרה"ג רבי יקותיאל יצחק בראך שליט"א

מנהל רוחני של הת"ת וחבר הנהלת מוסדותינו הק'

לרגל השמחה השרויה בביתו, קול דינה וגילה על שפתו, בהולדת הנכד הבכור ני"ז

אצל חתנו החשוב המופלג והנעלה, נודע לשם ולתהילה בנש"ק

הרב ישכר דוב שמידמאן הי"ד

וצרופה בזה ברכותינו, אגל מע"כ ידידינו, שיזכה לרב זעננו ונחצו, ממונו ומכל יצ"ח בבת אחת, מוצק אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך להרבות בפעליו הכבירים לטובת מוסדותינו וקהילתנו בכל עת, ובשכר זאת יתברך בכל משאלות לבו לטובה, מידו ית"ש המלאת הפזוזה והרחבה, וכט"ס.

הוואמיס אמען שמו באהבה ובהוקרה

משה גייס ווייס, מכ"ז

יוסף יהושע גיין, יצחק ברוך אילאוויטש, גיטל כץ

פסל ראטה, יאקאל ראטה, צבי יודא ווייס

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קיא — בלתי מוגה

יום ג' פרשת משפטים תש"ע לפ"ק

ביקור כ"ק הגה"צ רבי אהרן בידערמאן שליט"א

אדמו"ר מלעלוב, בית שמש יע"א

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א - בוויילאמסבורג יע"א

רבינו: ס'הייסט נאך בחייו פונעם רבי'ן פון לובלין (שנסתלק ביום ט' אב תקע"ה).

האדמו"ר מלעלוב: מ'דערציילט נאך אז מ'האט געשיקט דעם בעכער פון רבי הודל לעלובער נאך זיין הסתלקות צום רבי'ן פון לובלין, און ווען ס'איז געקומען צו קידוש, האט ער אויפגעהויבן דעם בעכער און עס אראפגעלייגט, און ער האט געזאגט מ'האב געוואוסט אז ער באהאלט זיך פון מיר, אבער כ'האב נישט געוואוסט אויף אזוי ווייט.¹

רבינו: זיין זוהן האט געהייסן רבי משה.

האדמו"ר מלעלוב: יא, און ער איז ארויף געפארן קיין ארץ ישראל שנת תר"א (וכשמלאו ע"ד ימים לעליתו לא"י נסתלק ביום י"ג טבת).

רבינו: דער זיידע דער קדושת יו"ט האט געהאט געשיקט געלט קיין ארץ ישראל פאר איינעם פון די לעלובער אייניקלעך וואס האט געוואוינט אין ירושלים, און ער שרייבט י'דידינו רבי דוד צבי שלמה בידערמאן, ער בעט אויך אז ער זאל איהם אינזון האבן ביי די מקומות

רבינו קיבל פניו בכבוד

רבינו: וואו וואוינט איהר יעצט?

האדמו"ר מלעלוב: אין בית שמש.

רבינו: ס'האט זיך געמאכט א שיינע אידישע שטאט, א שיינע קבוצה פון ערליכע אידן זענען ארויס פון ירושלים און מיט גענומען מיט זיך ירושלים, מ'האלט זיך אזוי ווי דער ישוב הישן מיטן ירושלימער לבוש.

האדמו"ר מלעלוב: מיר זענען יעצט געווען אין פוילן אין לעלוב אויף די יארצייט (של הרה"ק רבי דוד מלעלוב ז"ל).

רבינו: יא, ז' שבט איז די יארצייט, מיינ זיידנ'ס (פרן העצי היים ז"ל) יארצייט איז א טאג פריער ו' שבט.

וואו איז לעלוב?

האדמו"ר מלעלוב: נעבן קראקא, נעבן טשענסטחויב.

רבינו: דאס איז אין פוילן, נישט גאליציע.

האדמו"ר מלעלוב: מ'זאגט אז קיין לעלוב איז געווען פון די גרעסטע נסיעות.

רבינו: אזוי? ס'הייסט נאך ליזענסק איז געווען לעלוב?

האדמו"ר מלעלוב: יא.

רבינו: רבי הודל איז נאך געווען א תלמיד פונעם רבי ר' אלימלך, ער איז געווען אין לובלין (אצל הרה"ק החוזה מלובלין ז"ל), אבער ער איז נאך געווען א תלמיד פונעם רבי ר' אלימלך.

אין וועלכע יאר איז ער נסתלק געווארן?

האדמו"ר מלעלוב: ס'איז עפעס נישט קלאר, אדער תקע"ד אדער תקע"ה.

¹ עי' בס' מגדל דוד לעלוב (דף מ"ג) שכאשר נפטר הרה"ק רבי דוד מלעלוב ז"ל שלחה אשתו הגביע הכסף מקידוש אל הרבי מלובלין, שכן צוה לפני מותו, ויהי בשבת קודש כשנטל הרה"ק את הגביע לקדש בו, נודעו ונתנו מיד על השולחן, ונטלו פעם שנית, וג"כ הוה כן, וכן בפעם שלישית, ואז אמר הרה"ק מלובלין בזה"ל: חבל על דאבדון ולא משתכחין... עיי"ש.

גייט אויפן ציון ווערט אויך אויסגעברענגט פון די גראז דארט.³

היינט דארף מען שוין נישט גיין דארט אין טייך, מ'קען שוין גיין אין מקוה (שנבנתה בכית הכנסת אורחים דשם).

ר' שמחה: ס'איז געבויט געווארן אויף די פלאץ וואס ס'איז געווען פאר'ן קריג די שטאטישע מקוה, און א צימער דערנעבן איז דא א קוואל מקוה וואס ס'איז מקובל אז ס'איז פון רבי ר' אלימלך אליין, אבער מ'דארף עס נאך אויסגראבן.

הקדושים, כזויים אבער נישט ווי אזוי האט ער געהאט א שייכות מיט איהם.

האדמו"ר מלעלוב: די ערשטע חסידים פון קדושת יום טוב וואס זענען געפארן קיין ארץ ישראל האבן זיך געהאלטן ביי רבי דוד.

רבינו: אזוי?!, הייסט עס אז דעם קדושת יו"ט'ס תלמידים וואס זענען געפארן קיין ארץ ישראל האבן זיך ביי איהם געוויקט, ווייל כזעה דער זיידע שרייבט עמליכע בריוון מיזאל אויסטיילן דורך איהם, כמעט אין יעדן בריוו שרייבט ער אזוי.

*

האדמו"ר מלעלוב הראה על הרה"ח ר' שמחה קארקאווסקי הי"ד

מייסד בית 'הכנסת אורחים' בליוענסק

רבינו: יא, כ'בין דארט געווען, ס'איז א שם דבר.

כ'בין אמאל געווען אין ליוענסק מיט יארן צוריק, און כ'בין געגאנגען אויפן ציון פונעם הייליגן רבי ר' אלימלך - און נישט גיין אין מקוה פאר'ן גיין אויפן ציון פון רבי ר' אלימלך קען דאך נישט זיין - בין איך געגאנגען צום טייך, אין ליוענסק איז דא א וואסער, און נעבן דעם איז דא גראז ברענענסמליך, און ס'האט געברענגט אזוי אויפן קערפער האב איך געזאגט 'דער הייליגער רבי ר' אלימלך האט זיך אזוי מסגף געווען,² אז איינער וואס קומט קיין ליוענסק און

הרה"ק מציעשנוב זי"ע אמר פ"א שר"א ישב בתענית משבת לשבת משך כ"א שנים, ואמר שבע שנים התענה בשביל עצמו, ושבע שנים לטובת דורו, ושבע שנים לצורך דורות הבאים עד ביאת משיח.

אכן ידוע שהר"א בחר דרך זה רק לעצמו אבל לא היתה רוחו נוחה מתעניות לדורות החלשים אלו, וז"ל בנע"א פרשת קדושים על הפסוק לא תכלה פאת שדך: שהנשמה נקראת שדה וכו', לא תכלה אותה על ידי שתסגוף אותה בתעניות וסיוגופים יותר מדאי, רק הכל בהשכל, כדי לא תכלה ח"ו את נשמתך, שלא תוכל לעבוד הבורא ב"ה על ידי הלישת כהך שתחליש הלילה, עכ"ל, ועיין בספה"ק מאור ושמש להפטרות שבת שובה וז"ל: כי הגה ישנם אנשים אשר יהשבו כי תוכן התשובה הוא יום ענות אדם נפשו בתעניות וסיוגופים, ואולם לא בזה בחר ה', וכפרט בדורות האלו צוה לנו אדמו"ר הרב האלקי הקדוש מו"ה אלימלך זצוק"ל לכל יתענו יותר ממה שציוו חכמינו ז"ל כי כשל כח הסבל לסבול התעניות והסיוגופים, ואין באפשרי לקנות שלימות ע"י תעניות וזלת מי שבטוח על כחו ואוננו שיהי' יכולת בידו לקבלם, או פגם בעבירות המורות יבוא לפני צדיקי הדורות להורות לו תשובה ועל ערום יעשה בדעת עכ"ל.

3

וז"ל בס' פאר משה מהרה"ק מקאושניץ ז"ל (לה"א אב): מזה שראיתי מרובותינו הקי וכו' וכפרט מאדמו"ו הה"ק איש אלוקים מוציא קדישא מו"ה אלימלך זצ"ל שכמה וכמה סיוגופים עשה לו האיש הקדוש הזה, וכשהייתי אצלו כבר הי' במדרגה העליונה, ועדיין ייסר והכה את עצמו בכל יום בעשבים העוקצים ושורפים שקורין בל"א ברענעסטליין, הויץ שאר סיוגופים ותעניות ומקוואות שעשה הרב הקדוש הג"ל, אשר מי יוכל להגיד ולספר, ותקצר היריעה מהכיל להעלות על המכתב גודל הסיוגופים שעשה לו, עכ"ל.

2

ע"י כס' י"ג אורות (ח"ב, עמ' מ"ג) הרה"ק מצאנו ז"ל אמר שמיות יהושע בן נון לא הי' מסגף גדול כמו הר"א, והסביר הגה"ק מהר"י מפשעווארסק ז"ל, דלסאורה היכן מצינו שיהושע בן נון הי' מסגף, שאולי הכונה למה שכתוב (שמות לג, יא) ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, וע"ש במדרש לקח טוב דר"ל אפילו בשעה שמושה רבינו ע"ה הלך למחנה בני ישראל הוא לא מש מהאהל משמע דלא מש כלל, (והלא כבעש"ה ע"פ לא ימיש), ובוודאי אין ענינו גדול גדול מזה מלהיות מ' ימים רצופים במקום אחד.

איך וויל "יעדער" זאל געבן פאר מוסדות יטב לב אין ארץ ישראל אויף פסח, מיזאל קענען שיקן פאר עניי ארצינו הק', אז מען זאל קענען אויסצאלן דאס געהאלט אויף יום טוב פסח פאר אלע איינגעשטעלטע

(מתוך דברות קודש ממרן רבינו שליט"א - שושן פורים העעל"ט)

– ווען ער איז ארויס געגאנגען האט ער געזאגט פאר זיין באגלייטער 'ביזסט א מכיך, און ער האט דערציילט אז ער האט שוין זייער שטארק געהאט השתוקקות צו זעהן דעם רבי ר' אלימלך און ער האט נישט זוכה געווען דערצו, יעצט זייענדיג ביים דברי חיים אין שטוב האט ער געזעהן דעם רבי ר' אלימלך, ער איז געווען שטארק פארקאכט אין ליעזנסק האט ער צום סוף זוכה געווען צו דעם.

האדמו"ר מלעלוב: מדערציילט אז אין צאנז האט מען איהם מכבד געווען צו דאווענען פאר'ן עמוד, און ער האט נישט געוואוסט אז ער דארף אוועק גיין ביי הלל, איז ער געבליבן דאווענען ביי הלל, צומארגנס איז א צווייטער צוגעגאנגען און פאר הלל איז ער אוועק פונעם עמוד, האט דער תפארת שלמה געהאט מענות פארוואס מ'האט איהם נישט געזאגט נעכטן אז ער זאל אוועק גיין, און האט געזאגט 'כ'האב טאקע געדארפט אוועק גיין, ווייל כ'האב געזעהן אז די פמליא של מעלה קומען אראפ, האב איך פארשטאנען אז זיי קומען נישט צו מיר, אלא מאי האב איך עס יא געדארפט אוועק געבן'.

רבינו: אבער דער תפארת שלמה האט געזאגט אז ער האט געזעהן די פמליא של מעלה...

דער דברי חיים האט איהם מכבד געווען און אידם געזאגט אז ער זאל דאווענען אזוי ווי ער דאוונט ביי זיך אינדער חיים, ווייל ער האט נישט געזאגט קיין יוצרות.⁶

האדמו"ר מלעלוב: דער זיידע רבי דוד איז אויך געווען אין צאנז א ראש חודש ביי הלל און האט זיך שפעטער אנגערופן אז ס'איז געווען דא אזעלכע אידן וואס זענען נישט געווען מבינים וואס מ'האט דא געזעהן ביי הלל.

6 עיי' בס' י"ג אורות (ח"ב עמ' כ"ד) שהרה"ק מצאנו כיבדו להתפלל תפילת שחרית, והתפארת שלמה אמר לו שאינו אומר פיוטים, והסכים הד"ח שלא יאמר הפיוטים. ועיי' ש"ש שהרה"ק מצאנו אמר לו: "זיגט'ס אהבת עולם, עס זאל אונז דאס הארץ דעקוויקן".

רבינו: דער תפארת שלמה איז דאך געווען שטארק פארקאכט אין ליעזנסק – ער איז געווען א כהן און ער איז נישט געגאנגען אויפן ציון – אבער ער איז געפארן קיין ליעזנסק, אויף חודש אלול פלעג ער אוועק צו פארן, בשעתו האט ער דעם אוהל געלאזט בויען.⁴

כ'האב געהערט אז דער תפארת שלמה איז געווען אין צאנז – ס'איז באקאנט אז ער איז געווען דארט שבועות,⁵

4 עיי' י"ג אורות (ח"ב עמ' כ"ד) שהרה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע מסעור פע"א לליעזנסק עבר דרך העיר קראקא, ואמר שהמתנגדים מעיר קראקא, בוודאי יתמהו למה אינו הולך על קברם של הצדיקים השוכנים בקראקא, אלא - אמר - שצדיק אחר הסתלקותו אין לו שייכות לעו"ו, חוץ הרבי ר' אלימלך שזיכך עצמו שגם אחר הסתלקותו יהי בתוכנו. גם ידוע מהרה"ק מצעישטוב זי"ע שאמר בסגנון זה, שאין מה לנסוע לקברי צדיקים, כי נשמת הצדיקים אינם יורדים לעלמא הדין במשך כל השנה חוץ ביומא ההילולא שלהם, מה שאין כן לצינים של הרה"א והגה"ק מצאנו זי"ע טוב לנסוע גם במשך השנה, כי פעלו שיהי' להם שייכות עם עולם הזה בכל זמן ועידן.

5 עיי' בס' נפלאות התפארת שלמה שמעתיק מכתב שלחה לבניו הק' שכתב בעיר צאנז באסרו חג שבועות שנת תרכ"ג, ע"ש.

ועיי' בס' י"ג אורות (ח"א עמ' ס"ט) שהתפארת שלמה זי"ע היה ב' פעמים בצאנז.

ועיי' בס' מקור חיים (אות קפ"ו) שמעתיק חילופי מכתבים בין הרה"ק מצאנו להרה"ק התפארת שלמה משנת תרי"ז לפ"ק.

ומאותו חג השבועות ששהה התפארת שלמה בצאנז, יסופר כי בערב יו"ט שבועות בא הרה"ק מצאנו להתפארת שלמה לבקרו באכסניתו ודיברו יחד כאחד ואח"כ כשהלך הרה"ק מצאנו ממנו אמר התפ"ש לאנשיו "הראיתם דבר פלא הרה"ק מצאנו הוא עומד כבר מוכן ומזומן לקבלת התורה ואני עדיין לא התחלתי", וכאשר הלכו החסידים להצר ביהמ"ד פגשו בהם חסידו צאנז ואמרו להם השמעתם מה שאמר הרה"ק מצאנו על הרב שלכם הלא אמר "ראו נא דבר נפלא כי הרב מרדאמסק עומד מוכן ומזומן לקבלת התורה ואני עדיין לא התחלתי", ונבחרו משמוע כי איך ב' הצדיקים אלו כל אחד תולה הגדלות בחבירו ושניהם נתנבאו בסגנון אחד ובלשון אחד.

יעדער דארף זען אז מוסדות יטב לב זאל קענען שיקן אויף ארץ ישראל, כדי אידן פון דארט זאל האבן א כשר'ן און לוסטיגן פסח

(מתוך דברות קודש ממרן רבינו שליט"א – שושן פורים העעל"ט)

אויך א פסקו חומש, און עס כל זה האלט איך מיך איין, וואס האט דער מהותן אזוי געקלאפט?"

זאגט איהם דער צאנזער רב "אמת, אבער ס'איז דא אין דעם נאך און נאך און נאך..."

האדמו"ר מלעלוב: דער זיידע רבי חזו איז געווען אין צאנז, און פריער איז ער געווען ביים בית אהרן (מקארלין), און האט געזאגט אז ווען ער וואלט נישט מקבל מרות געווען פריער, וואלט ער דארטן מקבל מרות געווען, נאר ער האט שוין מקבל מרות געווען.

ער איז נאך בחייו פון זיין טאטע געפארן קיין הויף לארץ זוכן א רבי, זיין טאטע רבי אלעזר מענדל האט איהם געזאגט 'פארוואס דארפסטו זוכן א רבי', האסט דאך מיך, האט ער געזאגט 'א טאטע איז נישט קיין רבי', האט ער געזאגט 'דו האסט דאך א כותל המערבי', האט ער געזאגט 'כ'זוויל האבן א רבי וואס איך זאל קענען רעדן צו איהם', האט ער געזאגט 'דו האסט דאך א כותל המערבי', האט ער געזאגט 'כ'זוויל א רבי וואס זאל מיך ענטפערן', האט ער ווייטער געזאגט 'דו האסט דאך א כותל המערבי', האט ער געזאגט 'כ'זוויל א רבי וואס איך זאל הערן וואס ער ענטפערט', האט ער נאכאמאל געזאגט 'דו האסט דאך א כותל המערבי וואס ווען איך זאג גוט שבת הער איך איהם, אזוי האט רבי אלעזר מענדל געזאגט.

רבינו: ס'איז דאך אזנים לכותל... (ויקרא לב, ט).

*

רבינו: ביז ווען בלייבט מען דאהי?

האדמו"ר מלעלוב: ביז מארגן אינדערפרי.

רבינו: ס'הייסט אז כ'קען שוין נישט באצאלן דעם חוב...

וכיכוד רבינו לבוד על היין

זכירכו רבינו: להיים טובים ולשלום, דער אויבערשטער זאל העלפן והיה כשבתו על כסא ממלכתו מיט הרחבת הדעת, דער אויבערשטער זאל העלפן מיזאל קענען פועל'ן

רבינו: דער דברי חיים איז געווען באזוכן ביים דזשיקובער רב - רבי אליעזר'ל דזשיקובער ז"ל - ווען ער איז נישט געזונט געווען, איז ער איהם געפארן מבקר הולה זיין - זיי זענען דאך געווען מהותנים (כי בנו של מרן הדי"ח ז"ל הרה"ק רבי מאיר נתן ז"ל היה חתן אצל הרה"ק מהזשיקוב ז"ל) - זאגט דער דזשיקובער רב 'מהותן, זייטס מתפלל אז איך זאל געזונט ווערן, זאגט דער דברי חיים, וואס פעלט דען פאר צדיקים בעולם העליון, האט ער געזאגט אז ער האט נאך יונגע קינדער און ער דארף זיי מחנך זיין, זאגט איהם דער דברי חיים אז ער נעמט זיך אונטער זיי מחנך צו זיין. זאגט ער ווייטער 'ס'איז דא א שטאט און מ'דארף זארגן אויף איר, זאגט דער דברי חיים 'דער מהותן זאל נישט זארגן, ס'זועט זיין ווער ס'זועט אכטונג געבן. און אזוי זאגט דער דזשיקובער נאך זאכן וואס וועגן דעם דארף ער בלייבן אויף דעם עולם, און דער דברי חיים האט דאס אלעס אוועק געמאכט. ביז ער האט איהם געזאגט 'דער מהותן ווייסט אז ווען מיר זינגען 'אין קצבה' זינגט מיט די פמליא של מעלה'. רופט זיך דער דברי חיים אן, 'אזוי?! וועלן מיר גיין אין מקוה', האט מען איהם געוויזן דעם וועג צו די מקוה, און האט איהם אויסגעפועלט.

הייסט דאס אז ביי הלל זענען אויך געקומען די פמליא של מעלה צום דברי חיים...

רבי אליעזר דזשיקובער איז געווען אמאל אין צאנז, פאר'ן ליינען האט דער דזשיקובער רב - וואס איז געזעסן אויף זיין פלאץ - געזאגט און האט געוויזן אין חומש פון פריער "דא וועט דער צאנזער רב קלאפן, דא וועט דער צאנזער רב שרייען", דער דברי חיים האט געלייגט, און ס'איז טאקע אזוי געווען, וואו דער דזשיקובער רב האט געזאגט פון פריער אז דער צאנזער רב וועט שרייען און קלאפן, האט ער טאקע געקלאפט און געשריגן, נאכ'ן ליינען איז דער דברי חיים צוריק געקומען על מקומו, זאגט איהם דער דזשיקובער רב, "מהותן, איך האב עדות אז איך פארשטיי

וויל איך בעטן אלע עסקנים פון מוסדות יטב לב, וועמען מען האט נאכנישט געבעטן קיין געלט (אויף פסח) זאל מען בעטן געלט, און אויב מ'האט שוין געבעטן געלט זאל מען נאכאמאל גיין נאך געלט, מ'זאל קיינעם נישט אויסלאזן.

(מתוך דברות קודש ממרן רבינו שליט"א - שושן פורים העל"ט)

שליט"א רב מהמ"ד אבני צדק ודומ"ץ שכונת עצי התמרים
בקריית יואל יע"א

*
ורבינו קם ללוותו – ונפרדו לשלום

פאר אידישע קינדער, משפיע צו זיין השפעות קדושות
בגשמיות וברוחניות, מיט אלעס וואס מ'דארף.

האדמו"ר מלעלוב: אמן.

האדמו"ר מלעלוב איהל לרבינו ברכת מזל טוב לרגל שמחת
נישואי נכדתו תחי' בת התנו הגה"צ רבי הנך העניך אשכנזי

יום ג' פרשת לך לך תש"ע לפ"ק

ביקור הרה"צ ר' משה אהרן רייך שליט"א

רב דביהמ"ד בית משה אהרן פשעווארסק – הרב"נ ב"ק אדמו"ר מהר"י מפשעווארסק זצ"ל

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בווייליאמסבורג יע"א

נאך א רבי משה פשעווארסקער, דער סופר,⁸ דער אור פני
משה.

איז אור פני משה (פ' חקת) איז דא די מעשה מיטן מלך וואס
האט געזעהן אויף די פנים פון משה רבינו אז ער איז

הרה"ק רבי שמעון מערוסלאוו קרא על כך באומרו שכשאמרין
הגדול: מכלל דאיכא קטן, והלא גם זה האיש משה בעל אור פני משה:
היה גדול מאוד מאוד, ומי יודע לחלק בנייהם, ועל כן לא יאמרו על
רא"מ הגדול: כי אם הראשון. ואכן הבני יששכר בספרו דרך פיקודיך
(מצה לה) מזכיר את רא"מ בשם ר"מ הראשון, וכן ההיכל הברכה בספרו
נוצר חסד (פ"ו מ"ב אחדות את ט') ועוד.

ידוע גדול החיבה שהיתה לצדיקי הדורות לפרשיות תפילין ומוזוות
וספרי תורה שכתב, וידוע שהי' כותב לכל אחד סת"ם כפי שורש
נשמתו של המבקש, רבו הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליענסק ז"ל הזמין
אצלו פרשיות כימים שהרה"ק ר"מ מפשעווארסק היה מלמד, והתנצל
שאין לו רשות לבטל תלמוד תורה דתשכ"ר, או מילא הר"א את
מקומו כמלמד דרדקי עד שגמר לכתוב הפרשיות [כן סיפר המנחת
אלעזר בסעודת הודאה כשהשיג תפילין אלן], ועיי' בס' שולחן הטהור
(קנה, ה) שהרה"ק החזון מלובלין ז"ל הקפיד לקרוא תמיד בס"ת
שכתב הרה"ק ר"מ מפשעווארסק, גם בהיותו בדרך לקח עמו ס"ת זה.
וסיפורים רבים מהלכים אודות פרשיותיו וס"ת שכתב.

הגרמ"א אמר לרבינו שכנו הגה"צ אב"ד סיגוט וזמסב"ג שליט"א
הוא לו לשכן טוב

הגרמ"א: כ'האב שוין געהאט שכר פסיעות אויך, איך בין
געווען אין קרית יואל פאר יום הקדוש און כ'האב געוואלט
אריינקומען און ס'האט זיך נישט אויסגעשטעלט אזוי.

רבינו: איר זענט נאך דא פון יום הקדוש?

הגרמ"א: יא, כ'בין געבליבן דאהי, וועגן דער שוואגער (כ"ק
אדמו"ר מפשעווארסק שליט"א) מאכט יעצט התונה, און מיין
שוועסטער מאכט אויך התונה.

והמשיך הגרמ"א ואמר: היינט (ט' השון) איז א גרויסער
יארצייט, די יארצייט פון רבי משה פשעווארסקער (שנפתק
בשנת תקנ"ד).

רבינו: דער ערשטער רבי משה. ס'איז געווען צוויי רבי
משה פשעווארסקער'ס, דער ערשטער,⁷ און ס'איז געווען

7

תרי רבי משה מפשעווארסק הוה: א) הרה"ק רבי אברהם משה
מפשעווארסק (ט' השון), ב) הרה"ק רבי משה סופר מפשעווארסק בעל
"אור פני משה" (י"ב שבת), ובכדי לא להחליף בניהם היו מכנים את
הראשון בשם "רבי משה הגדול" [בהיותו גדול בשנים מהאור פני
משה, וגם היה גדול בקומה, ואילו האור פני משה היה נמוך], אך

איך וויל דא זאגן פארן עולם,
איך וויל נאכאמאל בעטן געלט, איך וויל צוזאמשטעלן געלט
פאר אונזערע מוסדות אין ארץ ישראל

(מתוך דברות קודש ממרן רבינו שליט"א – שושן פורים העעל"ט)

געבוירן געווארן מיט שלעכטע מידות.⁹ דער ייטב לב ברענגט עס אראפ אין פרשת מטות.¹⁰

הגרמ"א: דער זיידע (הרה"ק רבי משה יצחק מפשעווארסק ז"ל) האט נישט געהייסן נאך איהם, נאר דער זיידע האט געהייסן נאכ'ן חוזה, און משה האט ער געהייסן וועגן 'כי מן המים משיתיהו' (שמות ב, י), ווייל ער איז געבוירן אין א וואסער.

רבינו: דער חוזה האט דאך געהייסן 'עקב יצחק'?

הגרמ"א: דער שווער (הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק ז"ל) האט געזאגט 'א נס אז ער האט נישט געהייסן 'עקב' אויך, ווייל אויב יא וואלט ער נישט געקענט ווערן ביי איהם א איידעם...'¹¹

רבינו: אבער לכאורה האט ער דאך צוויי נעמען, אין אבני צדק (אבה"צ סי' ד') רעדט אויך דער זיידע פון דעם.¹²

הגרמ"א: כזויים טאקע נישט פארוואס, און דער זיידע האט נישט געוואוסט פארוואס ער הייסט אזוי, דער שינאווער רב האט אזוי געהייסן.

9 וז"ל האור פני משה: "שמעתי אומרים דאיתא בספר מעשה מלך אחד שמע מכל אשר עשה משה איש האלקים נפלאות ותעצומות, והמלך הזה היה מכיר בצורת הפרצוף, והסכים בדעתו לשלוח צייר אומן המדברה אל משה לצייר דמות תבניתו, ויהי כאשר בא אל המלך ויפן כה וכה וירא כי אין איש בעולם רע מהתואר צורת הפרצוף הזה, שהיה מראה סימני מידות רעות ומגונות להיות רוצח וכו' וכל המידות רעות שבעולם, ויצו המלך להרוג את הצייר הזה באמת באמור שמעל בשליחות המלך, ויקח המלך בדברים את הצייר השני ואמר לו כזה וכזה, ויהי כאשר בא הצייר השני וירא פניו והנה כתבנית אשר הביא אותו הצייר הראשון, ותסמר שערות בשרו באמרו כי למיתה ילך גם הוא בבואו אל המלך, וערב אל לבו ויש אל משה ויאמר לו כך וכך, והנה בקשתו שתאמר לי מדוע פניך רעים ואתה אינך דומה לשום בן אדם אשר על פני האדמה, ויען משה רבינו ע"ה ויאמר אתה בן אדם קרוץ מחומר אשר טה עיניך מראות ולבך צפנת משכל הטוב, טוב יאמר למי אשר פני מורים ומוכחים להיות טוב, הלא זה הוא כבהמה לפי טבעו הוא טוב, וזה הדבר הטוב מי אשר הם פניו רעים עד מאוד והוא גובר על החומריות ומחפכו לטוב זה הוא בעצם אשר לו המשפט הטוב, לקראת לו טוב, כי הוא בבחירתו טוב, ע"כ שמעתי", עכ"ל.

וכן אי' בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת כי תשא) עה"פ וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו וגו'. וז"ל: יש בזה דברים עמוקים ונפלאים אשר הראני ה' בזה על דרך ששמעתי מן אא"ז וזלחה"ה על הא דאמר (במדות ה) משה רבכם קוביטוסטס הוא או גונב נפשות להבין זה גם להבין והביטו אחרי משה איך דור דעה כדורו של משה יביטו אחרי משה ובפרט שיחשדו אותו באשת איש ופירוש הוא ז"ל כי משה רבינו נולד בבחינת שיהיה רשע גמור ויהיה לו כל המדות הרעות אך שהוא היפך ושיכר כל המדות רעות והשתדל רק להביט עצמו במדות טובות, עיי"ש עור, [ומרן רבינו ז"ל מביאו בספרו הק' ברך משה (פ' תצה עני' ר"ז)].

ובאמת סיפור זה נדפס בפ' תפארת ישראל עמ"ס קידושין, ובשעתו היו כמה חולקים שיצאו ביד רמה ובחימה שפוכה על הסיפור הלו כי איך יתכן לומר על משה רעיא מהימנא קדישא שנולד במגור רע מושרש במידות רעות הרי התורה העידה עליו וזתרא אותו כי טוב, והמגיד מוויילקומיר ז"ל הו"ל קונטרס בשם 'כליל תפארת' וכו' מקשה על

סיפור הנ"ל, והדברים עתיקין ואכמ"ל, ואנו אין לנו אלא דברי מרן הבעש"ט הק' ותלמידיו אחריו.

10

וז"ל מרן הייטב לב (עה"פ נקום נקמת): והנה איתא בספרים כי משה נולד בכח הרכבתו ומוגזו נוטה לבחינת רע בעל תאוה ובעל הימה, אלא שהתגבר על יצרו והפכו לטוב, עכ"ל.

11

כי נודע מש"כ בצוואת רבי יהודה החסיד (אותיות כ"ג כ"ד) לא ישא אדם אשה ששמה כשם אמו, או שמו כשם חמיו.

12

הרי אם לאחד או לשניהם יש שני שמות, ואינם שווים כי אם בשם אחד, כבר כתבו הרבה אחרונים להקל, ה"ה מילי דחסידותא, טוט"ד (מהדו"ל סי' רס"ט), צמח צדק (אה"ע סי' קמ"ט) בשם הגה"ק בעל התניא, ועי' בשו"ת מנחת אלעזר (ה"ג סי' י"ט) שכן עשה מעשה בעצמו הגה"ק בעל עטרת צבי ז"ל.

איך וויל "יעדער" זאל געבן פאר מוסדות יטב לב
אין ארץ ישראל אויף פסח, מיזאל קענען שיקן פאר עניי ארצינו הק',
אז מען זאל קענען אויסצאלן דאס געהאלט אויף יום טוב פסח
פאר אלע איינגעשטעלטע
 (מתוך דברת קודש ממרן רבינו שליט"א - שושן פורים העל"ט)

אזוי האווענען (הכוננה שאין להם לדאוג ממצב בריאותו אלא שיתחוק ככה לאט לאט) ביז משיח וועט קומען, און מ'וועט נאך ביי איהם ברעכן מיהרין'.

ווען ער איז געווען דעמאלטס אין פעסט – ער איז געווען אין וועין און נאכדעם אין פעסט – און דער עולם האט זיך געשטופט און צובראכן דעם מיהר, האט ער שטארק הנאה געהאט, אז דאס איז מקוים געווארן האט ער שטארק געהאפט אז ער וועט אויך דערלעבן משיח.

והזרו לדבר מזהר"ק ר' משה מפשעווארסק

הגרמ"א: מ'האט געוואוסט אז ווער ס'איז געגאנגען נאך רבי משה פשעווארסקער אין מקוה האט באקומען מדריגות.

רבינו: מ'זאגט נאך אז דער רבי ר' הערש (הרה"ק מרימאנוב ז"ל) איז אריינגעשפרינגען גלייך מיט די בנדים...

הגרמ"א: יא, ווען דער רבי ר' הערש האט דאס געהערט – ער איז נאך געווען א בחור – און דער גאנצער עולם האט זיך אויסגעטוהן אריינצוגיין נאך איהם אין מקוה, האט דער רבי ר' הערש נישט געווארט, נאר ער איז אריינגעשפרינגען מיט די קליידער... דער שווער איז דאך געווען פון די געגנט פון רימאנוב, פלעג ער עם אלעמאל דערציילן אז נאכדעם איז ער געווארן א נייער מענטש, און ער איז איהם נאכגעלאפן, האט איהם רבי משה געזאגט אז ער זאל גיין קיין רימאנוב (אצל הרה"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימאנוב ז"ל).

הגרמ"א נפרד מרבינו ואמר: כ'וועל נישט אויפהאלטן, כ'זעה אז ס'איז דא מענטשן, ביי חסידים זאגט מען דאך אז מ'קען וואונטשן א גמור התימה טובה ביז זאת הנוכה, זאל זיין א גוש יאר און א געזונט ווינטער.

רבינו: א לוסטיגן תמיד, מיט הצלחה און סיעתא דשמיא און מיט אלעם גוטן.

רבינו: דער שינאווער רב איז איהם דאך געווען א פעטער (כי הרה"ק משינאווא היה כיוונת המשי חתן הרה"צ ר' אברהם געוורצמאן ז"ל אבי הרה"צ רבי נפתלי אלימלך ז"ל אביו של הרה"ק מפשעווארסק ז"ל).

הגרמ"א: יעצט איז אויך רבי משה'לע שינאווער'ס יארצייט.

רבינו: סוף וואך (י"ב חשוון), מיינע קינדער זענען אייניקלעך פון איהם.¹³

הגרמ"א: דער זיידע אז ער האט איהם געזעהן רעדט מען דאך נישט.

רבינו: ר' ישראל בריעף פון דאהי איז געווען ביי איהם.

הגרמ"א: דער טאטע (הרה"ק ר' אברהם שמעון ז"ל) האט איהם אויך געזעהן אין פעסט.

רבינו: כ'מייז אז ביי דעם ערשטן וועלט קריג איז ער געווען אין פעסט, און ר' ישראל בריעף האט איהם אויך געזעהן דארט.

ער איז געווען א איש חלוש אז ס'האט זיך איהם נישט געהאלטן קיין עסן און ער איז געווען זייער מסוכן, האט דער דברי חיים געזאגט אז ער וועט האבן אריכות ימים.

הגרמ"א: שפעטער האט ער זיך אנגערופן אז ער וויל נישט זיין צוזאמען מיט פוילן הרשעה, ער האט זיך אזוי ווי אפגעזאגט פון די ברכה (ואכן נפתלך בשנת תרע"ט ב' שבועות קודם התקוממות פוילן).

רבינו: דעמאלטס האט מען געמאכט פוילן צוריק.

ער איז אלט געווען זיבן און זיבעציג יאר.

הגרמ"א: כ'האב געהערט פון רבי איציקל אז דער דברי חיים האט געזאגט דעמאלטס אויף איהם אז 'ער וועט זיך

13

כי חותן מרן רבינו שליט"א כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ שליט"א, הרי הוא חתן הרה"צ רבי חיים מענדל פאנעט ז"ל מדעעש, חתן הרה"צ רבי יעקב שמשון קאנער ז"ל, חתן הרה"ק רבי משה משינאווא ז"ל.

יעדער דארף זען אז מוסדות יטב לב
זאל קענען שיקן אויף ארץ ישראל,
כדי אידן פון דארט זאל האבן א כשרין און לוסטיגן פסח

(מתוך דברות קודש ממרן רבינו שליט"א – שושן פורים העל"ט)

Yetev Lev

D'Rabeinu Joel D'Saitmar
Gretz Yisrael Inc.

מוסדות יטב לב

דרבינו יואל מסאטמאר
בארה"ק תובב"א

ישמח מש"ה במתנת חלקו

באותות הוקרה וחיבה, נברך ברכת מזל טוב בברכה מרובה, קדם מעלת כבוד ידידינו האי גברא יקירא, עומד הכן לימינינו בהתמסרות נפלאה תדירא, עושה ומעשה בלונ"ח למען מוסדותינו המפוארה,

האברך היקר והצעלה, נודע לשם ולתהילה

מוה"ר משה אהרן דאסקאל הי"ד

מנהל האפיס של מוסדותינו הק' בלאנדאן יע"א

לרגל שמחת הולדת בנו ני"ו למזל טוב

ובהזדמנות זו מזמור לתודה נריע לו על פעליו הברוכים אשר משים לילות כימים לטובת מוסדותינו

יה"ר שיזכה לרוות רב נחת דקדושה, במידה וגדושה, וזכות מעשיו למען הכלל, תלווה אותו על כל צעד ושעל, וכט"ס.

המברכים מזמור לתודה

הנהלת המוסדות בארה"ב

ששון ושמחה ישיגו

מעומק לבנו פנימה, קולנו בשמחה נרומה, בברכת מזל טוב, אל רום מעלת כבוד ראש בית אגא, אבינו - חותננו המסור למעננו במסירות רבה, ועמוד בלבונו באהבה, האדם היקר באנשים, ראש וראשון לכל קדשים, רוח צדקה וחסד בכל עת ועיון, בתורה ובחסידות בקי וידען, רחום ומוקיר רבנו ותלמידיו, חכו ממתקים וכולו מחמדים, מקבל בסבר פנים יפות את כל אדם. חכמת שלמה תאיר פניו, שמעו הטוב הולך לפניו.

הרה"ר שלמה זלמן דאסקאל שליט"א

ומנשים באוה"ל תבורך אמינו - חמותינו החשובה שתחיל

לרגל השמחה שבביתם, שיר ושבח בשפתם, בהולדת נכדם

אצל בנם אחינו היקר והחשוב נודע לתפארה, מופלג בתורה, וביראה טהורה, עסקן נמרץ ורב פעלים, שמו הטוב משבחים ומהללים,

הר"ר משה אהרן דאסקאל הי"ד

אב"י בעיה"ב לאנדאן יע"א

וברכתנו מעומק לבנו בזה שגורה, שמשמחה זו יושפע לכם רב שמחה ואנחה, ותפן לרוות מכל יוציא תענוג ונחת לתפארה, דורות ישרים ומבורכים, בגים ובני בגים כציעים ופרחים, עוסקים בתורה ובמעשים משועבים, כאוות נפשיכם בכל הדרכים, אבי"ר.

כ"ד המברכים בחיבה והערצה בניכם - התניכם

יואל, שלום וצחק צוריאול, יע"י יאקב, גאסקאן נתאן צבי אנגלא, יואל ווייס, שאצון ראול

די היסטאריע

איבער די התייסדות פונעם קופת רבי מאיר בעל הנס

און די גרינדונג פונעם כולל מיסודם של רבותינו הקדושים זצוק"ל לבית סיגוט-סאטמאר בשנת תרס"ד

משמיעין על השקלים

אזוי ווי מיר האבן די וואך אריינגעטראטן אין די שלוש יום קודם החג, און ווי דער רמ"א ברענגט (סי' תכ"ט) אז מ'הייבט אן צוזאם געמען "מעות חטים" פאר די עניים זאלן קענען האבן צרכי החג לכבוד פסח, און פון די אנדערע זייט שטייען מיר די וואך פרשת כי תשא ווען מ'ליינט די פרשה פון מחצית השקל, און מ'האט געהאט די זכיה די וואך מקיים צו זיין דעם מנהג פון מחצית השקל ביום הפורים, דעריבער וועלן מיר מפסיק זיין פון אונזער געווענליכן מאמר איבער די השתלשלות פון "קופת צדקה לצדקת רבי מאיר בעל הנס" און אביסל אראפברענגען פון די ספרים קדמונים איבער דעם מנהג צו געבן דעם מחצית השקל לטובת לומדי תורה עניי ארץ הקודש.

משלוח מנות און מפלת המן

אין ספר אמרות טהורות (עניני פורים) ווערט געברענגט, בזה"ל: "הרה"ק רבי משה מקאברין זצ"ל היה מצווה תמיד ביום הפורים, בעת סעודת היום על שולחנו, שישלחו כל אחד שלוח מנות לרעהו ע"י שליח, ולשלם דמי שליחות על ארץ ישראל, והיה אומר אשר בזה מכים להמן בנתינת מעות לאר"י, וזה מכתו ומפלתו". איבערזעצונג אויף אידיש - הרה"ק רבי משה קאברין זצ"ל פלעגט שטענדיג באפעלן ביי זיין שולחן הטהור אפרעכטנדיג די סעודת היום אינעם טאג פון פורים, אז יעדער איינער זאל שיקן דורך א שליח משלוח מנות און צדקה פאר די עניי ארץ ישראל, און אויך באצאלן די הוצאות פון די שליחות קיין אר"י, און נאך פלעג ער זאגן אז דערמיט צוקלאפט מען דעם המן דורכ'ן געבן געלט צדקה פאר עניי אר"י און דאס איז זיין ריכטיגע מפלה.

הילף פאר די עולים קיין אר"י

דער הייליגער מהר"ל שרייבט (הל' פורים אות ד'): "וראיתי שם שבעלי מיסים, ויש מן הבינונין נתנו מחצית השקל, ואת מחצית השקל החזיקו לסייע בו אל העולים לארץ הצבי לשם

שמים". איבערזעצונג אויף אידיש - איך האב דארט געזעהן די וואס מאנען איין די שטייער, און ס'איז געווען מענטשן פון די בינונין וועלכע האבן געגעבן א מחצית השקל, און די געלט איז געאייגנט אויף צו העלפן פאר די וואס גייען ארויף קיין אר"י לשם שמים.

נאך שרייבט ער אין די מנהגי וורמייזא (תענית אסתר הערה דף ר"ה): "היום יום ב' כ"ד סיון שס"א לפ"ק, לקחנו מעות מחצית השקל, ושלחנו אל יד האלוף והגאון הר"ר זעלקמן פנחס נויירליגן מקהילת ורנקבורט [פרנקפורט], לשלוח לעניי ארץ צפת תוב"ב, ולעניי ירושלים וחברון. היום יום ב' כ"א סיון שס"ב לפ"ק לקחנו ממעות מחצית השקל, ושלחנו על ידי האלוף והגאון הר"ר יוזפא בן הר"ר זעלקמן מקהילת ורנקבורט, לשלוח לעניי ארץ צפת תוב"ב, ולעניי ירושלים וחברון". איבערזעצונג אויף אידיש - היינט מאנטאג כ"ד סיון שס"א לפ"ק האבן מיר גענומען דאס געלט פון די מחצית השקל און מיר האבן עס געשיקט צו דעם אלוף און גאון ר' זעלקמן פנחס נויירליגן פון קהילת פרנקפורט, צו שיקן פאר די ארימעלייט פון צפת ת"ו און פאר די ארימעלייט פון ירושלים און חברון. היינט מאנטאג כ"א סיון שס"ב לפ"ק האבן מיר

עיה"ק ירושלים, און מ'גיט עס איבער דורכ'ן גבאי וועלכער איז ממונה דערויף, און קיין שום שטאט האט נישט קיין שום זכות אין די פושקעס פון די שקלים אויסער עיה"ק ירושלים ת"ו, וויבאלד עס איז א זכר צו מחצית השקל וואס איז געגעבן געווארן אין די צייט וואס די בית המקדש איז געשטאנען צו קויפן דערמיט קרבנות תמיד ציבור. און עס איז דא וואס פירן זיך צו אויסטיילן אליינס פאר באהאלטענע ארימעלייט... און השי"ת הבורח בירושלים זאל אונז העלפן אז מיר זאלן בקרוב זעהן ווי אזוי ירושלים ווערט אויפגעבויט, און דער באשפער זאל מאכן מיט אונז א אות לטובה, און אזוי ווי מיר זענען ארויס פון מצרים זאל ער באווייזן וואונדער, אמן.

מ'שיקט דאס קיין אר"י פאר הוצאות ביהכנ"ס אדער פאר ת"ח נצרכים

דער כף החיים ברענגט (או"ח סי' תרצ"ד אות כ"ב): "מנהג איזמיר יע"א וכו', אחר כך מחלק על ידו לכל התלמידי חכמים הנצרכים שבעיר, וקצת לעניים צנועים בעלי כבוד יראי שמים (רוח היים אות ב'), ויש מקומות שמניחים פקידים לגבות מחצית השקל מכל בני העיר, ואחר כך מאספים אותם יחד, ושולחים אותם להכניא ארץ ישראל, והוא זכר למחצית השקל בזמן הבית, שהיו גובין אותן מחוץ לארץ, ושולחין לירושלים ת"ו לעבודת בית המקדש, ובארץ ישראל עצמה יש נוהגין לתת אותם לגבאים להוצאות בית הכנסת זכר למקדש, ויש נותנין אותם לתלמידי חכמים הנצרכים בצנעה". איבערצונג אויף אידיש - די מנהג פון די שטאט איזמיר... דערנאך האט מען עס אויסגעטיילט דורך איהם פאר אלע תלמידי חכמים די נויט-באדערפיגע פון שטאט, און אביסל פאר עניים צנועים בעלי כבוד יראי ה'. און ס'איז דא פלעצער וואס מ'האט געשטעלט ממונים צו איינקאסירן דאס געלט פון מחצית השקל פון אלע איינוואוינער פון שטאט, און דארנאך האט מען אלעס צוזאם גענומען און געשיקט פאר די חכמי אר"י, און דאס איז א זכר צו די מחצית השקל בזמן הבית וואס מ'האט איינגעמאנט פון די מענטשן פון חוץ לארץ, און מ'האט עס געשיקט קיין ירושלים ת"ו צו די עבודת בית המקדש, און אין אר"י אליינס איז דא וואס פירן זיך צו איבער געבן דאס געלט פאר די גבאים פון ביהמ"ד פאר די הוצאות בית הכנסת א זכר צו בית המקדש, און ס'איז דא וואס פירט זיך צו געבן פאר די תלמידי חכמים די נויט-באדערפיגע באהאלטענערהייט.

גענומען דאס געלט פון די מחצית השקל און מיר האבן עס געשיקט צו דעם אלוף און גאון ר' יוזפא בן ר' זעליקמן פנחס נירליגן פון קהילת פרנקפורט, צו שיקן פאר די ארימעלייט פון צפת ת"ו און פאר די ארימעלייט פון ירושלים און חברון.

די געלט איז פדיון נפש אויסצוטיילן אין אר"י

הגאון רבי חיים פאלאג'י שרייבט (נוה שלום, מנהגי נא אמן, חלק או"ח דיני פורים סעי' ג): "המנהג שהרב המרביץ תורה עושה בהם פדיון נפש לכל אנשי הק"ק, ומחלקים המקובץ לעניים ותלמידי חכמים, עיי"ש. ויש מקומות שכל המקובץ מומחצית השקל נותנים אותו ליד השד"ר מארץ הקודש תוב"ב, לחלקם שם בארץ ישראל, ופה העירה, נוהג הגבאי המפואר סימן יוסף תילקי ה"י שמקבץ על ידו, ועושה בהם ע"י המוץ פדיון נפש לכל הק"ק, ומחלקם הוא לעניים צנועים". איבערצונג אויף אידיש - דער מנהג איז אז דער רב וואס איז מרביץ תורה מאכט דערמיט א פדיון נפש פאר אלע מענטשן פון די קהילה, און דאס געלט וואס מ'נעמט צוזאם צוטיילט מען פאר ארימעלייט און תלמידי חכמים, עיי"ש. און ס'איז דא פלעצער וואס מ'פירט זיך אז אלעס וואס מ'נעמט צוזאם פון די מחצית השקל גיט מען פאר די שולחי דרחמנא פון ארה"ק ת"ו, אז ער זאל עס אויסטיילן דארט אין אר"י, און דאהי אין שטאט פירט זיך דער גבאי המפואר סימן יוסף תילקי ה"י אז ער נעמט צוזאם דאס געלט און ער מאכט דורכ'ן מו"ץ א פדיון נפש פאר אלע מענטשן פון די קהילה, און דערנאך טיילט ער עס אויס פאר באהאלטענע עניים.

קיינער האט נישט אין דעם קיין זכות נאר ירושלים עיה"ק

נאך שרייבט ער (נהר מצרים, הל' פורים סעי' י"ד): "בענין מחצית השקל, פה אין מנהג קבוע, יש רבים הנותנים אותו לעניי עיר הקודש ירושלים, ונותנים אותו ביד הגבאי שלהם הממונה על ככה, ואין לשום עיר שום זכות בקופת השקלים, זולת עיקו"ת ירושלים ת"ו, כי הוא זכרון למחצית השקל, הניתן בזמן בית המקדש לקנות בו תמידי ציבור, ויש נוהגים לחלקו הם עצמם לעניים צנועים, ונהרא נהרא ופשטיה, והבוחר בירושלים יראנו בבניה בקרוב, ויעשה עמנו לטובה אות, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות, אמן". איבערצונג אויף אידיש - אין דעם ענין פון מחצית השקל איז נישטא דא קיין מנהג קבוע, עס איז דא אסאך וואס געבן עס פאר די עניי

ווייטער וועגן די כוללים בהתייסדות רבותינו גדולי החסידות

ליינט אי"ה די קומענדיגע וואך

בקשה מיוחדת מב"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בעת סיום עריכת שולחן המהור, כיום שושן פורים העליל"ט

(אחר שביקש ונתקבץ, והאציל ברכת הקודש לאלפי המשתתפים בסכומים הגדולים לטובת קופת "אבני חסד" ענה ואמר):

איך וועל דערציילן א מעשה. דער בעלזער רב רבי ישכר בער ז"ל האט אמאל געמאכט א פדיון הבן פאר אן אייניקל. האט ער מכבד געווען מיט "כהן" רבי בערל גלאנץ. (ר' יוסף חיים גלאנץ זאל זיין געזונט וואס מיר האבן דא, זיינס א זיידע.) ער איז געווען א כהן, האט ער אים מכבד געווען אז ער זאל זיין כהן ביים פדיון הבן. איז ער געקומען צו פארן צו די שמחה ביים בעלזער רב, און ער האט מיטגענומען זיין איידעם, רבי איציקל (מפשעווארסק) ז"ל פון אנטווערפן וואס ער איז געווען אן איידעם ביי דעם רבי בערל. אז זיין שווער איז געקומען אלס כהן קיין בעלזא. האט ער מיטגענומען זיין איידעם.

איז רבי בערל אריינגעקומען און ער האט שלום געגעבן פארן בעלזער רב. פרעגט אים דער בעלזער רב, וואס זיין איידעם טוט. האט ער זיך אנגערופן "מיין איידעם איז א עוסק במצוות, ער גייט אסאך נאך געלט פאר נצרכים". ער איז געווען א אינגערמאן און ער האט אסאך עוסק געווען אין חסד.

רבי איציקל איז דארט געשטאנען, זאגט אים דער בעלזער רב, דו גייסט נאך געלט, קום וועל איך דיך אויסלערנען, איך וועל דיר געבן א פאר הדרכות. דריי זאכן וועל איך דיר זאגן. זאגט ער איינס, זאלסט נישט שוינען דעם נותן. זאלסט קיינמאל נישט שוינען דעם נותן. דעם מקבל זאלסטו שוינען, דעם נותן זאלסטו קיינמאל נישט שוינען. דאס איז איינס.

צוויי, זאלסט גיין צו יעדן איינעם נאך געלט. זאלסט קיינעם נישט אויסלאזן. אפילו ער איז אן ארימאן, צו אן עושר א שיינער איד, יעדן איינעם, זאלסט גיין צו יעדן איינעם נאך געלט. דאס איז צוויי.

דריי, אפילו דו האסט שוין איינמאל געבעטן געלט, זאלסטו דיך נישט צוריקהאלטן פון צוריקגיין צו יענעם נאכאמאל בעטן געלט פון יענעם. דאס איז דריי.

אזוי זאגט אים דער בעלזער רב ז"ל. שטעלט ער זיך אויף (רבי איציקל), ער גייט צו צום בעלזער רב, און ער זאגט אים "רבי איך גיי נאך געלט. דער רבי זאל אזוי גוט זיין און מיר געבן געלט" דער רבי האט דאך געזאגט איך זאל קיינעם נישט אויסלאזן. האט דער בעלזער רב אים געגעבן געלט. נאכדעם זאגט ער אים, דער רבי האט דאך געזאגט אז אפילו מ'האט שוין איינמאל געבעטן זאל מען זיך נישט צוריקהאלטן פון בעטן נאכאמאל, וויל איך איצט נאכאמאל בעטן פון רבי'ן.

זאגט אים בעלזער רב: אה, איך זעה דו קענסט שוין זייער גוט...

איך וויל זאגן דעם עולם דא, איך האב געבעטן פון ציבור געלט (לטובת קופת אבני חסד) אבער איך וועל א"ה נאכאמאל בעטן געלט... און איך וויל טאקע שוין איצט דא פארוואגן אז איך וויל צוזאמשטעלן געלט פאר אונזערע מוסדות אין ארץ ישראל. איך וויל יעדער זאל געבן פאר די מוסדות יטב לב אין ארץ ישראל, אז מען זאל קענען שיקן אויף פסח, פאר די עניי ארצינו חק, אז מען זאל קענען אויסצאלן פאר אלע איינגעשטעלטע אויפן יום טוב פסח, די מלמדים פון חינוך הבנים און חינוך הבנות, און אלע עוסקים במלאכת הקודש אין מוסדותינו חק אין ארץ ישראל, אז מען זאל קענען אויסצאלן אויף פסח.

און דאס איז בך חותמו, דאס איז חסד, חסד פאר אנשי שלומינו אחים לדעה אונזערע ברודערס אין ארץ ישראל.

וויל איך בעטן די אלע עסקנים פון מוסדות יטב לב, ביי וועמען זיי האבן נאכנישט געבעטן קיין געלט זאלן זיי בעטן געלט, און אויב זיי האבן שוין ביי איינעם געבעטן געלט, זאלן זיי נאכאמאל גיין נאך געלט, און קיינעם נישט אויסלאזן, און זען אז מען זאל קענען שיקן אויף ארץ ישראל, אז איין דארט זאלן האבן א כשר'ן לוסטיגן פסח. זאל דער אויבערשטער העלפן, אזוי אלע דא זאלן מיר האבן א כשר'ן פרייליכן פסח און א לוסטיגן יום טוב.

יברך את בית אהר"ן

למרחוק מקום וקירוב לב, נשגר בזה ברכת מזל טוב, קדם ידידינו האברך החשוב האי גברא יקירא שמו הטוב הולך לפניו, חן וחסד נסוך על פניו, עסקו נמרץ לכל דבר שבקדושה, במידה גדושה הוא הגבר אשר לא ישבות יומם ולילה להרבות פעלים לטובת מוסדותינו הק' ברוח נאמן ומסור מש"ה שפיר קאמרת ברב חסדו לזולתו, עשות חסד כל מגמתו, שמו מפארים בשבחו של אהר"ן

הר"ר משה אהרן דאסקאל הי"ד

מנהל האפיס של "מוסדות יטב לב" בארה"ק
בעיה"ב לאנראן יע"א

**לרגל תת ה' שמחה במעונו, רוממות קל בגרונו,
בהולדת הבן ני"ו**

והברכה אחת היא ביותרת הכבוד, ברוב הדר והוד,
לכבוד אביו ידידינו החשוב מיקירי ונכבדי קהילתינו פה ב"ב ומתומכי מוסדותינו הק'
מוה"ר **שלמה זלמן דאסקאל** הי"ו

ולכבוד חותנו ידידינו היקר הנכבד והנעלה
מתמסר בכל שנה לעריכת המגבית ערב פסח לטובת מוסדותינו הק'
מוה"ר **אביש יצחק גאטעסמאן** הי"ו

יה"ר מלפני אבינו שבשמים, שיראה וירווה ממנו תענוג ונחת במלוא חפניים, ויתאחד אצלו תורה וגדולה בכפליים, וזכות מרן רביה"ק זי"ע מייסד מוסדותינו יגן בעדו ובעד כל אשר לו, וישפע לו תמיד אושר ועושר בכל גבולו, וימשיך במעשיו הכבירים לשם ולתעודה, ותמיד את שמו נהלל ונודה, וכט"ס.

החותמים למען שמו באהבה ובהערכה, אסירי התודה והברכה

הנהלת מוסדות סאטמאר

בני ברק יצ"ו

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פורים תש"ע לפ"ק

ליל פורים

והמלך והמן ישבו לשתות, איתא במדרש (תהלים מזמור י' אסת"ר פ"ז ס"ב) אמר הקב"ה לשבטים אתם מכתרתם את אחיכם מתוך מאכל ומשתה שנאמר (בראשית לו כה) וישבו לאכל לחם, הרי בניכם נמכרים בשושן מתוך אכילה ושתיה, שנאמר והמלך והמן ישבו לשתות. והיא פלאי.

ויל"פ בהקדם מה דאיתא במדרש (ב"ר פפ"ד ס"ז) ויבא יוסף את דבתם רעה, מה אמר, רבי מאיר אומר, חשודים הן בניך על אבר מן החי. והתמיהה מפורסמת היאך יתכן שיהיו שבטי ישורון נכשלים באיסור אבר מן החי. וביאר בבנין דוד (פ' מקץ אות ט) שהם בטלוהו לאבר מן החי ברוב ההיתר, והשבטים סברו דמן התורה מותר לבטל איסור לכתחילה, ויוסף הצדיק ס"ל דאין מבטלין איסור לכתחילה מן התורה, ע"ש.

והנה בשו"ת מהרי"א (יו"ד סימן קנ"ו) כתב השואל סברא דפלוגתת הפוסקים (ש"ך יו"ד סי' צ"ט סק"ז) אי אין מבטלין איסור לכתחלה הוא מדאורייתא או מדרבנן, תלוי אי כל איסורי תורה הן איסור חפצא או גברא, דאי אמרינן שהן איסור גברא, אם כן קודם הביטול אין כאן איסור אחפצא, ומשום הכי מן התורה מותר לבטל איסור לכתחלה, מה שאין כן אי אמרינן דכל איסורי תורה הן איסור חפצא, אם כן כשיבטלו הרי עשה איסור מן התורה שביטול חפץ של איסור, עכ"ד. ואם כן יוסף הצדיק דס"ל אין מבטלין איסור לכתחילה ס"ל דכל איסורי תורה הן איסור חפצא, והשבטים דס"ל מותר לבטל איסור לכתחילה ס"ל דכל איסורי תורה הן איסור גברא.

והנה במס' מנחות (דף כב) פליגי במין במינו, רבי יהודה ס"ל מין במינו לא בטיל ורבנן ס"ל דמין במינו בטיל, ומפרש בגמרא דשניהם מקרא אחד דרשו דכתיב (ויקרא טז יח) ולקח מדם הפר ומדם השעיר, הדבר ידוע שדמו של פר מרובה מדמו של שעיר, רבנן סברי מכאן לעולין שאין

מבטלין זה את זה, ורבי יהודה סבר מכאן למין במינו שאינו בטיל. וביאר הר"ן (נדרים נב.) סברת פלוגתתם, דרבי יהודה ס"ל דאזלינן אחר דמיון העצם (כמות הדבר), וכיון שזה דם וזה דם הוי מין במינו ולכן אפילו באלף לא בטיל, ורבנן ס"ל דאזלינן אחר דמיון ההיתר (איכות הדבר), ולפיכך כיון ששניהם עולות זה קרבן וזה קרבן הוי היתר, והיתר בהיתר לא בטיל, ע"ש באריכות. וכתב בשו"ת בית יצחק (או"ח סי' ב או"ח) בביאור הפלוגתא, דרבנן סברי דכל איסורי תורה הוי איסור חפצא, ולכן מין במינו בטל. וכיון שיש חילוק בין החפצים שזה איסור וזה היתר, הוי מין בשאינו מינו, ורבי יהודה ס"ל דכל איסורי תורה הוי איסור גברא, ולכן מין במינו לא בטל, כיון דהחפצים שוים באמות ורק אנברא יש חילוק, עכ"ד. ומעתה יוסף הצדיק דס"ל דכל איסורי תורה הן איסור חפצא ס"ל כרבנן דמין במינו בטיל, והשבטים דס"ל דכל איסורי תורה הן איסור גברא ס"ל כרבי יהודה דמין במינו לא בטיל.

והנה איתא במדרש תהלים (מזמור פ) ותשקמו בדמעות שליש (תהלים פ ו), שלש דמעות הוריד עשו הרשע מעינו, ובזכות שלש דמעות שהוריד אותו רשע, השליט אותו הקב"ה בכל העולם ונתן לו שלוה בעולם הזה. ומתאמרא משמיה דהרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע (הובא בהקדמת הספר נזיר השם) כי עשו בכה על הברכות שהיו דברים גשמיים מטל השמים ומשמני הארץ, ולכן כל זמן שבכיותיהם של ישראל הם גם כן על דברים גשמיים הב חיי ומזוני, הוא מין במינו ואינו בטל, אבל אם יהיה בכיותינו על גלות השכינה ועל צער של מעלה, אז יתבטלו דמעות של עשו מין בשאינו מינו, עכדה"ק. אמנם לשיטת רבנן דמין במינו בטל, גם אם בכיותיהם של ישראל יהיה על צורכי עולם הזה, הם בכח לבטל דמעותיו של עשו הרשע.

ובכן י"ל כי המן הרשע בקומו להלשין על בני ישראל, ידע דכאשר יצא הגזירה מלפני המלך אחשוורוש יתעוררו

דמועיל תשובה הוא משום דעשה דתשובה דוחה לא תעשה של עבירה, אך אין עשה דוחה תרי איסורין, ולכן בשאר עבירות מועיל תשובה, דכיון דלא הוי אלא חד עבירה היינו המעשה ולא המחשבה, אמרינן דעשה דוחה לא תעשה, אבל בעבודה זרה דגם המחשבה נחשב לעבירה, הוי תרי איסורין המחשבה והמעשה, משום הכי אין בכוחה של תשובה לדחות העבירה, דאין עשה דוחה תרי לאוין, עכ"ד.

וזה תלוי בפלוגתת הפוסקים, שיטת הכריתות דאין עשה דוחה ב' לאוין, ושיטת הפני יהושע (ביצה ה.) כיון דעשה דוחה לא תעשה, מה לי חד לאו ומה לי תרי לאוין. וביאר הגאון רבי יוסף ענגיל ז"ל בלקח טוב (כלל טו אות טז) דפליגי אי ריבוי הכמות עדיף או ריבוי האיכות עדיף, על פי מה שכתב הרמב"ן (שמות כ ח) בטעם דעשה דוחה לא תעשה, כי מצות עשה הוא היוצא ממדת האהבה והוא מדת הרחמים, כי העושה מצות אדוניו אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ומצות לא תעשה הוא מדת הדין ויוצא ממדת היראה, כי הנשמר מעשות דבר הרע בעיני אדוניו ירא אותו, ולכן מצות עשה גדולה ממצות לא תעשה, כמו שהאבהה גדולה מהיראה, כי המקיים ועושה בגופו ובממונו רצון אדוניו הוא גדול מהנשמר מעשות הרע בעיניו, ולכך אמרו דאית עשה ודחי לא תעשה, עכ"ד. ולכן כיון דריבוי הכמות מכריע את האיכות, אם כן הגם דעשה עדיף מלא תעשה, אמנם בב' לאוין דהוי ריבוי הכמות דלאוין, מכריע את העדיפות האיכותי דעשה, אמנם אי ריבוי האיכות עדיף, אמרינן כשיטת הפני יהושע דעשה דוחה תרי לאוין, עכ"ד. ומעתה אי אמרינן דריבוי הכמות עדיף אמרינן כשיטת ספר הכריתות דאין עשה דוחה תרי לאוין, וחלילה אינו מועיל התשובה על עון דעבודה זרה, אמנם אי ריבוי האיכות מכריע ועשה דוחה תרי לאוין, גם על עון דעבודה זרה מועיל התשובה.

ויש להביא ראיה מצות מחצית השקל דאולינן בתר האיכות, שנצטווין בתורה העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, ולכאורה אינו מוכן טעם ציווי זה, בשלמא הדל לא ימעט, דקמחסר ליה משיעור של מצוה, אמנם העשיר למה לא ירבה, אמנם איתא במדרש (במ"ר פ"ב ס"ג) נתקשה לו למשה במחצית השקל עד שהראה הקב"ה

בני ישראל לתשובה ולמעשים טובים, כי מרדכי יצא לזעוק זעקה גדולה ומרה ויאסף את בני ישראל לבקשת רחמים, וכדאיתא בגמרא (מגילה יד.) גדולה הסרת טבעת יותר ממ"ח נביאים שנתנבאו להן לישראל, שכולן לא החזירום למוטב, ואילו הסרת טבעת החזירתן למוטב. אמנם המן הרשע היה מתחזק בכח זקינו עשו הרשע אשר בשביל דמעותיו נתן לו הקב"ה שלוה בעולם הזה, וכל זמן שיבכו ישראל על צרכי עולם הזה לבטל גזירת מות ושמדיות מעליהם, לא יתבטלו דמעותיו של עשו, ויוכל חלילה להרע להם.

ובזה יתבאר המדרש, אמר הקב"ה לשבטים אתם מכרתם את אחיכם מתוך מאכל ומשתה, דלפי סברת השבטים דמותר לבטל איסור לכתחילה יוסף חלק עליהם שלא כדין ונתחייב למכור, הרי בניכם נמכרים בשושן מתוך אכילה ושתיה, שנאמר והמלך והמן ישבו לשותות, דכיון דמותר לבטל איסור לכתחילה הוי כל איסורי תורה איסור גברא ומיניו לא בטל, ואם כן יוכל המן הרשע לשלוט עליכם בכח דמעותיו של עשו הרשע. אמנם חפץ ה' לצדקינו, ולזה אמר הפייט (אשר הניא) נין פרח מלולב הן הדסה עמדה לעורר ישנים, הכוונה על פי מה דמבואר בזוה"ק (פ ויהי דף רד.) דלולב הוא נגד יוסף. (וכן אנו אומרים ביה רצון בשעה שאוגדין את לולב.) ולזה אמר נין פרח מלולב"ב, כלומר שנתעורר זכותו של יוסף הצדיק, דס"ל דכל איסורי תורה הן איסור חפצא ומיניו בטל, ומכח זה הן הדסה עמדה לעורר ישנים, ועל ידי שנתעוררו בני ישראל לתשובה ולמעשים טובים נתבטלו דמעותיו של עשו הרשע ונצמח לנו ישועה.

*

במסכת מגילה (דף יג): אמר ריש לקיש, גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. וראוי להבין במה היה יפה כחם של שקלי ישראל לדחות גזירתו של המן. וי"ל על פי מה שכתבו המפרשים (הובא בחמודי צבי לפורים עמוד ער) בטעם שאין מועיל תשובה על חטא עבודה זרה, דאיתא בגמרא (קידושין לט.) דבשאר עבירות מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, אבל בעבודה זרה מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה, והנה הטעם

מאמרם (מגיד מושרים פ' וקהל) קוב"ה חדי בפלפולא דאורייתא, והוא כביכול כמו מטעמים אשר אהב, ובכן ביו"ט פורים צריכים לשלוח אליו ית"ש מאכלים כאלו שהן להתרצות לפניו, החדי בפלפולא, וגורם נחת רוח לפני ה'.

ויל"פ מאמרם במס' מגילה (דף ז:) מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, כי על ידי אמירת דברי תורה בסעודת פורים זוכים להעלות הדברי תורה של כל ימות השנה אם היה חלילה בלא החילו ורחימו הראוי, וזהו מיחייב איניש לבסומי בפוריא, ובוה יזכה להעלות ולתקן עד דלא ידע בין ארור המן וברוך מרדכי, הדברי תורה של כל ימות השנה, הן שלא לשמה בבחי' ארור המן, והן לשמה בבחי' ברוך מרדכי.

ויהיו נא אמרינו לרצו"ן לפני אדון כל, שבאמירת איזה דיבורים דברי תורה יהיה נחת רוח לפני הקב"ה, ויעורר חדוה למעלה לפניו ית"ש דחדי בפלפולא דאורייתא, וכשמתעורר חדוה למעלה נעשה עת רצון לפניו ית"ש, וכשמתעורר עת רצון זוכים בני ישראל להוושע בכל מייל דמיטב.

*

במדדש (הובא בבבית שלום) אמר הקב"ה כיון שמת משה במדבר ולא נכנס לארץ, לפיכך יתלו את המן אשר הכין לו, והוא פלאי.

ויל"ל בהקדם מה דאיתא במס' ראש השנה (דף יז:) ויעבור ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקב"ה כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה, אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. וחקרו הקדמונים (אלשיך פ'שלה) אי צריך עשיה בפועל ממש להיות רחום וחנון, או סגי באמירה י"ג מדות של רחמים. וכתב ההפלאה בפנים יפות (פ' תשא) שנסתר דברי האומרים יעשו לפני שיעשו ממש כסדר הזה וללכת בדרכיו, ממדה הראשונה שהוא אל, שאי אפשר לאדם לעשות מדת אל ממש, כי לא איש אל (במדבר כג טו), ועל כרחק צריך לומר דיעשו היינו להתעטף בטלית ולומר י"ג מדות, וזה שאומרים א"ל הורית לנו לומר שלש עשרה, שמדת אל מורה לנו כי מה שאמר השי"ת אם יעשו בני כסדר הזה, היינו באמירה לכד ולא בעשיה, עכדה"ק זי"ע.

מטבע של אש למשה ואמר לו כזה יתנו, והיינו שנתקשה לו למשה דבר זה למה העשיר לא ירבה, והראה לו הקב"ה מטבע של א"ש, להורות דעיקר הנתינה הוא ההתלהבות אש שיש לו לאדם בקיום המצוה, וטוב מעט בכוונה מהרבה שלא בכוונה (טור או"ח סי' א), ולזה אינו רשאי לתת יותר ממצחצית השקל, כדי שלא יחסיר מן הכוונה בשלהבתיה.

ובכן י"ל כי כאשר נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה מפני שהשתחוו לצלם (מגילה ז), עמד עליהם המן הרשע וקיסרג כלפי מעלה באומרו (אסתר ג ה) ישנו עם אחד וכו' ואת דתי המלך אינם עושים, והיינו שהשתחוו לצלם, לכן ולמלך אין שוה להניחם, דחלילה לא תועיל תשובה על עון דעבודה זרה, דסבר המן דאין עשה דוחה תרי לאוין.

ובזה יתבאר הגמרא גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, והיינו לעורר עליהם עון דעבודה זרה וקיסרג שאינו מועיל תשובה על עון זה דאין עשה דוחה תרי לאוין, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, והמצוה הוא מחצית דוקא והעשיר לא ירבה, 'טאקע נאר א האלבע אבער א ריכטיגע', כי העיקר הוא האיכות, ובכן גדולה עשה דתשובה שיש בה ריבוי האיכות להכריע את הכמות גם בעון דעבודה זרה, ובכן על ידי שאסף מרדכי הצדיק ועסקו בני ישראל בתשובה ומעשים טובים נתכפר להם עון דעבודה זרה, ונדחה גזירתו של המן, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם.

משתה היין

הקדמה לדברי תורה

הנה מבואר בספ"ק כי באכילת מצוה בסעודת פורים, יכולים להעלות ולתקן אכילת רשות של כל ימות השנה, אם היה חלילה שלא כהוגן.

והנה ממצות היום הוא משלוח מנות, וצריך כל יהודי לשלוח משלוח מנות להקב"ה, ויש להתבונן איזה דבר שייך לשלוח להקב"ה, ובמה נוכל להתרצות לפניו, וי"ל על פי

וכן הביא בבעל הטורים שם, בקע ב' במסורת, הכא בקע משקלו, ואידך בקע לגלגולת (שמות לח כו), שרמו לה זכות השקלים. ולכאורה אינו מובן שייכות מצות שקלים לקידושי רבקה.

וי"ל על פי מה שכתבו בתוס' (כתובות ז: ד"ה ויקח) שאליעזר היה שליח לקדש את רבקה, והקשה ההפלאה בקונטרס אחרון לספר המקנה (פי' ל"ה ס"ה וס"ו) דלפי מה דפסק המחבר (אה"ע סי' ל"ה ס"ו) דהכל כשרין לשליחות קדושין חוץ מחרש שומא וקטן וכו' והעבד, לפי שאינו בתורת קדושין, אם כן איך היה אליעזר עבד אברהם שליח לקדש את רבקה, ע"ש לדרכו. ותירץ בשו"ת תירוש ויצהר (סימן ג) שאברהם שחרר את אליעזר קודם ששלחו לקדש את רבקה ולא הוי עבד, וכמבואר בתוס' (שבת ד. ד"ה וכי) דבשביל עשה דפריה ורביה דמצוה רבה היא מותר לשחרר עבדו, ע"ש, ושפיר נעשה שליח לקדש את רבקה, עכ"ד. והדברים תואמים להא דאיתא במדרש (ילקוט הקת רמו תשס"ה) ובמסכת סופרים (פכ"א ה"ט) אליעזר עבד אברהם, פעם אחת גער בו אברהם ומיראתו נפל ממנו שינו. והרי עבד יוצא בשן ועין, וכיון שיצא לחירות שפיר נעשה שליח לקדש את רבקה.

אך כתב בכסף נבחר (פ' יגש עמוד צח) שזה תלוי בפלוגתא (בבא מציעא ז'): אי דיבור נחשב כמעשה או לא, דאי קול ודיבור כמעשה יחשב יצא אליעזר לחירות, ואי קול ודיבור לא למעשה יחשב, אם כן אף שהפיל אברהם את שינו בגערתו לא יצא לחירות, עכ"ד. ואם כן כיון שנעשה אליעזר שליח לקדש את רבקה בודאי הטעם משום שכבר יצא לחירות, ועל כרחך דדיבור כמעשה יחשב, ולכן הוא כשר לשליחות.

והנה איתא במדרש (ילקוט איזב רמו תתצ"ז) כשעמד יהודה לפני יוסף בשביל בנימין, כעס יהודה ושאל בקול גדול, והלך קולו ארבע מאות פרסה עד ששמע חושים בן דן וקפץ ובה אצל יהודה ושאלו שניהם, ומקולם נפלו שתי עיירות גדולות שבמצרים פיתום ורעמסס, ועל דבר זה נגזר על ישראל לבנותם שנאמר (שמות א יא) ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס. וכתב על זה בכסף נבחר (פ' בלק עמוד רסו) דלפי זה נסתר מה שכתבו המפרשים (פ"ת שמו"ר פט"ו ס"א) דקישוי השעבוד השלים הזמן, דלכאורה

ובספה"ק בני יששכר (אדר מאמר ב דרוש ו) כתב בזה לפרש מה שאמרה אסתר בתפלתה (מגילה טו): אל"י אל"י למה עזבתי רחוק מישועתי דברי שאגתי (תהלים כב ב), דלכאורה יש להתבונן למה הזכירה דוקא זה השם, וגם מה הוא הפירוש רחוק מישועתי דברי שאגתי, אך הנה בזמן הגזירה כאשר צעקו מרדכי ואסתר וגם כל ישראל בימי הצום, בודאי הזכירו ה"ג מדות של חממים, והנה הזכירה אסתר שם אל"י בתפלתה, והזכירה מזה להלכה דדי בהזכרה בעלמא, דאי אפשר לומר דהכוונה יע"ש"ו לפני דוקא בעשיה מה הוא רחום וכו', אם כן איך אפשר לומר מה הוא אל"י, על כרחך מן השם אל"י שבי"ג מדות מוכח אשר רק בהזכרת י"ג מדות בדיבור בעלמא תצמח על ידם תשועה לישראל, והנה מרדכי ואסתר עם כל ישראל הזכירו בתפלתם ה"ג מדות, הנה אמרה אסתר אל"י אל"י למה עזבתי, למה תהיה רחוק מישועתי דבר"י שאגתי, הרי מן שם אל"י מוכח דבדיבור בעלמא אוושע, עכדה"ק ז"ע.

וממושיך בבני יששכר לכאר בזה מאמרם (מגילה יג): גלוי וידוע לפני הקב"ה שעתידי המון לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, הנה בזמן ההוא בזמן גזירת המון לא היו נותנים שקלים כי לא היה בית המקדש, ואם כן לא היה מצות שקלים בפועל לעמוד נגד שקלי הצור, אמנם זאת היתה טענת אסתר דמוכח להלכה אשר תספיק האמירה והזכירה במקום המעשה, והנה כי כן הנה נזכר אז לפניו ית"ש גם כן מצות שקלים, הגם שהעונות גרמו ונחרב הבית המקדש ולא שקלו אז בני ישראל את שקליהם, עם כל זה האמירה והזכירה בפרשת שקלים עלתה לרצון לפניו ית"ש מה שישראל קורץ באדר פרשת שקלים כאילו שוקלים בבית המקדש, והן המה היו לישועה לבטל שקלי המון, וכן בכל שנה בימי גלותנו זכרון השקלים בחודש הזה הן המה לרצון ולזכרון לפני ה', עכ"ד.

אך י"ל דזה תלוי בפלוגתא בגמרא (בבא מציעא ז'): אי עקימת שפתים הוי מעשה או לא, דאי עקימת שפתים הוי מעשה אפשר לומר דמהני אמירת י"ג מדות ואמירת פרשת שקלים כמו עשיה בפועל, אבל אי אמרין עקימת שפתים לא הוי מעשה צריך לקיים בעשיה בפועל ממש.

והנה מצינו בפ' חיי שרה, ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו, ופירש"י בקע, רמו לשקלי ישראל בקע לגלגולת.

היה צורך בשאר גליות, והיה יכול משה ליכנס לארץ. ועל כרחק מזה ראייה דדיבור כמעשה ונתחייבו בקישוי השעבוד להחזיר ולבנות מה שסתר יהודה בגערותו, וצריך ששאר גליות ישלימו הזמן ולכן לא נכנס משה לארץ.

ובזה יתבאר המדרש כיון שמת משה במדבר ולא נכנס לארץ, אם כן מוכח דדיבור כמעשה, ואם כן יועיל אמירת "ג מדות של חממים ואמירת פרשת השקלים כמו עשיה בפועל, לכן ויתלו את המון על העץ, כי יפה כח אמירת פרשת השקלים לבטל שקליהמן.

היוצא לנו מזה דדיבורם של בני ישראל נחשב כמעשה, והימים האלו נזכרים ונעשים (אסתר ט טח), שההזכרה נחשב כמעשה, צריכים לקיים מצות מחיית עמלק במעשה, והלואי שהיינו זוכים לקיים מצות מחיית עמלק בפועל במעשה, אמנם בעוה"ר שלא זכינו לזה 'ביזדערווייל דארף מען זיך באגעניגען מיטן ליינען פרשת זכור, וזכור את אשר עשה לך עמלק, קרינו היום בתורה ויבוא עמלק וילחם עם ישראל בפרידים, ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע, דגם בשימה באזנים בקריאה בתורה, גם כן זוכים לקיים מצות מחיית עמלק. והיו נא אמרינו לרצון לפני אדון כל, שהדיבור יחשב כמעשה, ה' יעזרינו שדיבורינו יהא נחשב לפני הקב"ה כמו מעשה.

*

כבר דיברנו קצת ע"ד הפלפול, והתורה הקדושה ניתנה בדרך פרד"ס, פ"ש ר"מז ד"רוש ס"וד, בכך עתה נאחז דרכינו ע"ד הסוד. במס' סוכה (דף מג.) היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה. ויש לי בזה כמה הרהורי דברים, ואין העת להאריך בפלפולים, ונימא בה מילתא בדרך אחר.

ונראה בהקדם מה שכתב במנות הלוי בפסוק (אסתר ה יד) ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי עליו, בבקר בזמן קריאת שמעו של שחרית, (הובא גם ביערות דבש ח"א דרוש יז). וצריך ביאור למה רצו לתלות דוקא בזמן קריאת שמעו. וי"ל על פי מה דאיתא בגמרא (ברכות סא:) בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמעו היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי מתי יבא לידי ואקיימה, ועכשיו שבא לידי

צריכין לסבול קישוי השעבוד בשביל שהפילו פיתום ורעמסס ואיך משלים הזמן, וצריך לומר דקול ודיבור אינו נחשב למעשה, ואם כן לא עשו כלום ולא היו חייבים לבנותם, ושפיר נשלם הזמן על ידי קישוי השעבוד, עכ"ד.

והנה כתב בורע ברך (שני פ' תשא) בטעם נתינת מחצית השקל דוקא, כי נתחייבו ישראל בגלות מצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה (שמות יב ט), כמננין נפ"ש, ובאמת לא היו שם רק רט"ו שנה כדאיתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ה), והיינו מחצית מספר שק"ל, ועדיין נשארו חייבים החצי ממנן שקל לפדות את נפשם עוד, לכך צוה הקב"ה שיתנו מחצית השקל לנדבה, ומעלה הוא עליהם כאילו השלימו הגלות למננין שק"ל, ופדה כל אחד נפשו, עכ"ד.

ומעתה ממחצית השקל שבא להשלים גזירת הגלות, מוכח דקישוי השעבוד לא השלים, שנתחייבו בקישוי השעבוד להחזיר ולבנות מה שסתר יהודה בגערותו, ומוכח מיניה דדיבור כמעשה, וכיון דדיבור כמעשה נתשחרר אליעזר בגערות אברהם אבינו, והוא אליעזר בר שליח לקדש את רבקה וחלו הקידושים.

ובזה יתבאר היטב למה רמז לה אליעזר ענין מחצית השקל, כי אליעזר היה שליח לקדש את רבקה, ולכן בכדי שלא תאמר שאליעזר עבד אברהם הוא ואינו בתורת גיטין וקידושין, לזה נתן לה נום זהב בקע משקלו, רמז לה מה שעתידין בניה לתת מחצית השקל להשלים גזירת שעבוד מצרים, והגם שישתעבדו בקישוי השעבוד זהו מחמת חוב אחר להחזיר ולבנות מה שסתר יהודה בגערותו, ומוכח מיניה דדיבור כמעשה, ובכך גם רבקה מקודשת, וכיון שהיא מאורסת ליצחק היא ראויה לקבל סבלונות.

והנה כתב במגלה עמוקות (אופן ט) בטעם שלא נכנס משה לארץ, דאיתא בגמרא (סוטה ט.) שלא שלטו שונאים במעשי ידיו של משה. ונמצא אלו היה נכנס משה לארץ ישראל ונבנה המקדש על ידו, לא היו יכולין השונאים לשלוט במעשה ידיו, והיה מוכרח לשפוך חמתו על ישראל ולא על עצים ואבנים (איכ"ר פ"ד ס"ד), לכן לא נכנס לארץ, עכ"ד. אך כל זה היינו דוקא אם יש צורך בשאר גליות, והיינו כדברי המפרשים (מגלה עמוקות ס"פ שמות) ששאר גליות משלימן הזמן שעבוד מצרים ארבע מאות שנה, מה שאין כן לפי המפרשים דקישוי השעבוד השלים הזמן, הרי לא

לא אקיימנה, היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. ואינו מובן מה היתה כוונת התלמידים בשאלתם עד כאן, וכי לא ידעו ממצות קידוש השם שצריך כל אדם מישראל למסור נפשו בעבור כבוד ה', כי הלשון עד כאן שייך לומר רק על מדה וגבול, מה שאין כן בזה שהתלמידים הזו בעבודתו בקדושה, היו צריכים לומר רבינו עד כדי כך, שגם בשעה שסורקין את בשרו במסרקות של ברזל יכול הוא להתלהב בעבודת ה' ובאחדותו יתברך, אבל מה זה הלשון עד כאן.

וביאר המקובל האלקי הרמ"ז זללה"ה (הובא במקדש מלך פ' משפטים דף קח). על פי מה דאיתא בכתיב הארז"ל (פרע"ח ש"ז פ"ה) שמושה רבינו הרג את המצרי בשם תכ"ה, ולכן מצינו (שמות ב יג) כאשר ראה אחר כך אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכ"ה רעך, ויאמר הלהרגני אתה אומ"ר כאשר הרגת את המצרי, כי כששמעו מפיו תיבת תכ"ה חששו שיהרגם במאמר פיו כאשר הרג את המצרי. והנה השם תכ"ה נרמז גם כן בסופי תיבות ואהבת אית הוי"ה אלהיך, ולכן כשראו תלמידי רבי עקיבא איך שמייסרים אותו במיתה אכזרית והוא מאריך בתיבת אחד, אמרו לו רבינו ע"ד כא"ן, פ"י למה אתה מאריך בתיבת אחד, ולא תאמר הפסוק שלאחריו ואהבת את ה' אלהיך ותכוין בסופי תיבות השם תכ"ה ותנצל מיד הרשע, השיב להם רבי עקיבא הן כדבריהם כן הוא שיש בידי להמית שונאי ולהציל עצמי, אבל כל ימי הייתי מצטער על פסוק בכל נפשך מתי יבא לידי ואקיימנה, ועכשיו שבא לידי אני חפץ ליהרג על קידוש השם ואין רצוני להנצל, עכ"ד הנפלאים וראויים הדברים לקדוש כמותו לאמר כך.

ובכן י"ל כי המן הרשע שביקש להרוג את מרדכי הצדיק, ידע כחן של צדיקי אמת שיכולין להמית שונאיהם בכח השמות הקדושים כמו שנאמר (תהלים כח) אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלקינו נוכיר, ועל ידי שיקרא מרדכי הצדיק קריאת שמע של שחרית ויכוין השם הרמוז בסופי תיבות ואהבת אית הוי"ה אלקיך, יפול המן לפגירה וינצל ממנו, לזה ביקש לתלותו דוקא בזמן קריאת שמע כדי שיבטלחו מקריאת שמע ואז יוכל לו.

ובזה יש לתרץ הא דאיתא בגמרא (ראש השנה טז:) למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין

כדי לעררב השטן. וכתבו התוס' (ראש השנה טז. ד"ה כדי) בשם הירושלמי, כד שמע קל שיפורא זימנא חדא, בהיל ולא בהיל, וכד שמע תניין, אמר ודאי זהו שיפורא דיתקע בשופר גדול ומטא זימניה למתבלע ומתערבב. ויש להבין מדוע מתערבב השטן בתקיעות השניות דוקא. אמנם י"ל הכוונה על פי המבואר בפוסקים לתקוע מאה קולות בראש השנה, ואסמכוהו אקרא (תהלים מז ט) כל העמים תקעו כ"ף גימטריא מאה. והנה בפסוק זה נרמז שם הקדוש תכ"ה, בראשי תיבות כל העמים תקעו, או בראשי תיבות תקעו כ"ף הריעו לאלקים (מגלה עמוקות אופן קצה), ולכן בתקיעות השניות שאז משלימין למספר מאה קולות ומעוררין השם הקדוש תכ"ה, אז ודאי בהיל, כי בכח שם הקדוש זה להכניע את החיצונים.

והנה בכ"ס מגילה (דף יד.) אמרינן שאין אומרים הלל בפורים, קרייתתה זו הלילא. דקריאת המגילה הוא כמו הלל. ומצינו בקרא (תהלים קט) כ"ל הנשמה תהלל יה, והראשי תיבות הוא השם הקדוש כה"ת (ליקטי תורה להארי"ל תהלים שם). וגם במגילה מצינו שם הקדוש זה, כמבואר בספרים (מגלה עמוקות אופן קצה) שזהו הסוד ששלחה אסתר המלכה את הת"ך, וגם הוא נרמז בסופי תיבות (אסתר ב ט) המלך וישנה וא'ת (פרע"ח שער הפורים פ"ו). וזהו רק אם קורא את המגילה בלב ובנפש ברמ"ח אבריו ושם"ה גידיו, בבחינת כל הנשמה תהלל יה, אז קרייתתה זו היא הלילא, וגם בקריאת המגילה מכוין שם הקדוש כה"ת.

"אז א איד ליינט די מגילה, אויב קוקט ער אזוי אויפן זייגער, אוי ס'דויערט בערך א האלבע שעה, ער דארף פארברענגען א האלבע שעה צו ליינען די מגילה, ער קוקט שוין ארויס ווען וועל איך שוין פטור זיין ווען וועל איך שוין ענדיגן, ער האלט ביים אנהייב, נו, ווען קען מען שוין האלטן ביים סוף, ער כאפט אפ, עס איז אים לעול ולמשא, ער קען נישט עסן ער מוז דאך נעבעך ליינען די מגילה, דאס איז משפח ולחזין, נישט דאס מיינט דער פסוק, קרייתתה זו היא הלילא מיינט ווען עס איז כל הנשמה תהלל יה, ווען מען ליינט די מגילה בלב ובנפש, מיט אלע רמ"ח אברים מיט אלע שם"ה גידים, ער ווייסט אז יעדעס ווארט איז א הייליגקייט, מען ליינט די מגילה און מען גיבט אפ א

שבה הוודאה פארן הייליגן באשעפער מיט יעדן ווארט וען מען ליינט די מגילה, דעמאלטס איז קרייטה זו הלילא."

ולזה אמרו היינו טעמא דשופר היינו טעמא דמגילה, כי כמו בתקיעות שופר מתעורר בתקיעות השניות שם הקדוש תכ"ה והשטן מתבהל, גם בקריאת המגילה וקריאתה זו הילולא מתעורר שם הק' תכ"ה וודאי בהיל. והנה מבואר בספרים (קהלת יקב ערך תכה) כי השם הקדוש תכ"ה עם ג' אותיות גימטריא חת"ך, שהוא שם הפרנסה (פרע"ח שער הזמירות פ"ה). ובוה יל"פ מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (אבני זכרון אות ס) דמצות תקיעת שופר משפיע פרנסה, ורמזו במאמרם ז"ל (שבת קיז): תקיעת שופר ורדיית הפת חכמה ואינה מלאכה, היינו דתקיעת שופר ולהוריד על ידי זה שפע פרנסה, חכמה ואינה מלאכה, עי"ש. ולדרכינו י"ל שזהו בכח שם הקדוש כה"ת הנרמז בראשי תיבות כ"ל ה'עמים תקעו, ועם הג' אותיות גימטריא חת"ך שם הפרנסה. והיינו טעמא דשופר והיינו טעמא דמגילה, דגם בקריאת המגילה שהוא כמו הלל נמשך שם תכ"ה הרמז בראשי תיבות כ"ל ה'נשמה תהלה, ועם הג' אותיות עולה למספר חת"ך ונשפע פרנסה לבית ישראל, ולזה אמרו חכמים (מגילה ד:) עיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה, כי בכח מצות קריאת המגילה נשפע פרנסה בריווח ובניקל.

השי"ת יהא בעזרינו היום שזכינו לקיים מצות קריאת המגילה שהוא אחד מכ"ד כתיבי הקודש, וקבלנו זאת בשעת מתן תורה כמו שפירש ק"ז זללה"ה בישמח משה (פ' תרומה) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד ז), נראה לומר ונשמע היינו קריאת המגילה, שהוא מצות שמיעה, עכ"ד. ובכן על ידי קריאת המגילה יפתחו ארובות השמים, עיניהן של עניים נשואות למקרא מגילה, בני ישראל נקראים עם עני ואביון, כמאמרינו בסליחות אולי יחוס עם עני ואביון אולי ירחם, עיניהם של בני ישראל נשואות למקרא מגילה, וצופיות להושע בשפע ברכה והצלחה, ויוריק לנו השי"ת השפעה מרובה פרנסה בהרחבה גדולה ובניקל לנו ולכל בני ישראל, ונוכה לשפע גדולה עדי נוכח לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

*

במסורה ג' פעמים ונשמע, כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד ז), ואידך (שמות כח לה) ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות, ואידך (אסתר א כ) ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא. **ויתבאר** על פי מה שכתב בורע קודש (פ' פינחס) מעל בני ישראל, ראשי תיבות שם יב"ם שרשום בקריאת שמע על תיבות נותן, כי שם זה הוא מסוגל לבני חיי מזוני, כי החכמה בבחי' יו"ד (זוח"ב דף קכא), וחיים ממדת חכמה כמו שנאמר (קהלת ז"ב) החכמה תחיה, והנה השם יב"ם אם תחשוב היו"ד, חיי, ואותיות הנשארים הם כם, ראשי תיבות בני מזוני, עד כאן דברי הרב, דער הייליגער ראפשיצער רב האט אזוי געזעהן אין הימל און האט אונז אזוי מגלה געווען.

והנה כתב ק"ז זללה"ה בישמח משה (פ' תרומה) לפרש הפסוק (שמות כד ז) כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, על פי המבואר בירושלמי (מגילה פ"א ה"ה) דהמגילה הזאת נאמרה למשה כו', וידוע מאמרם ז"ל (שבת פח.) דבשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע עלו ונתעלו למדריגה גדולה, ויתכן דהשיגו אז ברוח הקודש כל ענין המגילה כמו שנמסר למשה, ועל זה אמרו נשמע, ר"ל נשמע קריאת המגילה, דעל מצוה זו נופל לשון שמיעה, עכ"ד.

ובזה יתבאר המסורה כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע, היינו קריאת המגילה, ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו, יעשה ביכל מלכותו ראשי תיבות שם הקדוש יב"מ (פרע"ח שער הפורים פ"ו) ונשמע קולו בבואו אל הקודש ובצאתו ולא ימות, כי שם הקדוש יב"מ משפיע חיים.

ובכן בשעת קריאת המגילה שמתעורר שם הקדוש יב"מ, אז נשפע בני חיי ומזוני, אזוי זאגט דער הייליגער ראפשיצער רב, און עס איז נישט דא קיין חולק, דער ראפשיצער רב זאגט אזוי און קיינער איז נישט מחולק, ממילא קומט אויס איז דאך זיכער אזוי, אז מען ליינט די מגילה, אשר יעשה בכל מלכותו ווערט נשפע פאר אידישע קינדער בני חיי ומזוני. ולזה אמרו חכמים (מגילה ד:) עיניהן של עניים נשואות במקרא מגילה, כי בקריאת המגילה שמתעורר שם קודש הלזו, נשפע לבני ישראל פרנסה בהרחבה גדולה.

*

ועל פי זה יש לפרש מאמר המדרש (הובא בדברי יואל בשם נחל קדומים) ויקחו לי תרומה, זה שאמר הכתוב (דברים ו ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. והוא פלאי. הכוונה כי רשי"ל פירש ג' תרומות נאמרו בפרשה, ורומז למצות מחצית השקל, ואמרו חז"ל (מגילה יג:) גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתידי המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. ובכן כאשר נצטוו ישראל על מצות תרומת המשכן וחד מינייהו מצות מחצית השקל, שכחו יפה לבטל שקלי המן, הסמיק המדרש את הכתוב שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, להורות שגם בכח יחוד השם בקריאת שמע יכולין לבטל קליפת המן הרשע.

ובזה יתבאר מה שיעצו לו לתלות את מרדכי דוקא בזמן קריאת שמע, שהם רצו להפריע את מרדכי הצדיק שלא יקרא קריאת שמע, כי גדול כח קריאת שמע ויחוד השם לבטל קליפת המן הרשע.

ואמנם כן מצינו בשעת הנס שזכו לישועה בכח מצות קריאת שמע, כמו שביאר בתפארת שלמה (לפורים ד"ה שושנת יעקב) כי גדול מרדכי בבית המלך ושמע"ו הולך בכל המדינות, רמו להיחוד שעשה בקריאת שמע בקבלת עול מלכות שמים היה כוחו הולך בכל המדינות, עכדה"ק. ולכן תקנו בשעת הנס לתת משלוח מנות איש לרעהו, וכתב בעטרת ישועה (לפורים) מנו"ת אי"ש לרעה"ו בגימטריא שמע ישראל הוי"ה אלהינו" הוי"ה אח"ד, כי בכח יחוד השם ויחודא דשמע ישראל וכו להכניע את המן ולהפיר עצתו.

ובזה יש לפרש מאמר הגמרא (מגילה יז:) ליהודים היתה אורה וגו' ויקר אלו תפלין, וכן הוא אומר (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ותניא רבי אליעזר הגדול אומר אלו תפלין שבראש. דהנה תפלין גימטריא תק"פ, שהוא מכניע קליפת לילי"ת הרשעה. נמצא בכח קריאת שמע זכה מרדכי הצדיק להכניע קליפת המן ובניו, ואת זרש אשתו שהיא מרכבה לנוקבא דסטרא אחרא זכה להכניע בכח מצות תפלין.

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי מדרן רבינו שליט"א ותשו"ח להם

ובבוקר אמור למלך ויתלו את מרדכי עליו (אסתר ה יד), וביאר במנות הלוי בבוקר בזמן קריאת שמע של שחרית, (הובא גם ביערות דבש ח"א דרוש יז). ויש להבין למה רצו לתלות דוקא בזמן קריאת שמע.

ויל"פ על פי דברי ק"ז מהר"ם מטשערנאביל זלה"ה בליקוטי תורה (לפורים בפסוק והימים האלה) הנה יש י"א ארורים בתורה (דברים כז טו), והם כנגד עשרת בני המן ואחד כנגד המן עצמו, ומהי"א ארורים הללו נמשכים כל הטומאות שבעולם, וארורה זרש היא לילית הרשעה נוקבי' דהסט"א (מג"ע ואתחנן אופן מד). והעצה להנצל מכל זה, הוא במה שקורין קריאת שמע שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ראשי תיבות של י"י א' אחד הוא י"א, וכשהאדם הישראלי מאמין באמונה שלימה שהבורא ית"ש הוא יחיד בכל העולמות, אזי הוא ניצול מכל הי"א ארורים ומאשת מפחדיו ר"ל, עכ"ד.

ובזה אמרתי לבאר מה שכתב בתפארת שלמה (פ' וישלח) לפרש דברי רשי"ל, וישלח יעקב מלאכים, מלאכים ממש, על פי מה שכתב במגלה עמוקות (אופן קצב) כי בקריאת שמע שקרא יעקב אבינו הכניע כח עשו, וזה שאמר (בראשית לב ד) כה תאמרן לאדוני לעשו, כ"ה דייקא, כ"ה אתון דיחודא של שמע ישראל. וזהו הנרמז מלאכים ממש, כי ממש ראשי תיבות מקבלת מ'לכות ש'מים, היינו ששלח לו מן המלאכים שנבראו מכח קריאת שמע שלו, עכ"ד.

וביאר הענין כי יעקב אבינו ביקש להכניע כח המן הרשע נינו של עשו הרשע, וכמו שהתפלל על זה הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בני, וביאר בבעל הטורים, הצילני נא מיד ראשי תיבות המ"ן, שיצא להכות אם על בני כדכתיב (אסתר ג יט) טף ונשים. ובש"ך על התורה כתב ברמז הפסוק וילין שים בלילה, סופי תיבות למפרע המ"ן. הרי שיעקב אבינו התפלל ועשה פעולות שינצלו בניו מהמן הרשע. ולכך קיבל עליו יעקב אבינו עליו השלום עול מלכות שמים באמונה שלימה, וקרא יחודא דשמע ישראל ה' אלהינו י"י א' אחד, ומלאכים אלו שלח אל עשו הרשע, לבטל בזה כח הי"א ארורים וניצולו בניו מהם בימי מרדכי ואסתר.

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי חיים

מיסודם של רבותיהו"ק לביית סונטי-סאטמאר

נוסד בשנת תרס"ט ע"י מרן רבותיהו"ק בעל עצי חיים ז"ע - ותתחדש אורה ע"י מרן רבותיהו"ק בעל ברך משה ז"ע
 בחזרת והמשכת ב"ק מרן רבנו הגה"ק שלוש"א - כ"ק הגה"ק רבי שלום אליעזר טייטלבוים שליט"א, נשיא הכולל
 קרית יואל - בני ברק יצ"ו

"ברכת מזל טוב"

הגנו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

הר"ר **ישכר דוב שמידמאן** הי"ד

ולאביו הרה"צ ר' **אברהם אביש שמידמאן** שליט"א

רב דביהמ"ד בית אבהם קראלי

ולחותנו הרב ר' **יקותיאל יצחק בראך** שליט"א

מנהי"ד תת"ת וחבר הנהלת המוסדות

להולדת בנו, נכד - השלום וזכר בבית מדרשינו בשכונ

הרה"ח ר' **מרדכי שווארץ** שליט"א

גבאי בית מדרשינו ברח' רמב"ם

להולדת נכדו אצל בנו הר"ר **יואל שווארץ** הי"ד, לאנדאן יע"א

הרה"ח ר' **שלמה זלמן דאסקאל** שליט"א

גבאי בית מדרשינו בזכרון מאיר

להולדת נכדו אצל בנו הר"ר **משה אהרן דאסקאל** הי"ד, לאנדאן יע"א

הרה"ח ר' **משה יוחנן קליין** שליט"א

חבר וועד קרן עזר נישואין

להולדת נכדו אצל בנו הר"ר **מנחם זאב קליין** הי"ד, לאנדאן יע"א

• כולל אברכים מצויינים

כולל להוראה

כולל הלכות שבת

כולל הלכות יו"ט

חברה משניות

• התאחדות האברכים

ארגון שיעורי תורה

חבורת יסודי התורה

איחוד החבורות

מערכת קול התאחדותיט

• מפעלי צדקה חסד

מפעל החסד "ידי משה"

קמחא דפסחא "ידי חסד"

וועד עריכת שמחות לאנ"ש

ארגון "חסדי משה"

למען אחי ורעי

קופת גמ"ח

קרן עזר נישואין